

Verslag openbare ochtend- vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum 14 maart 2024
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door C. de Bouter (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. B. van Steeg (tot 11.48 uur), dhr. C. Bos (na 11.48 uur), de wethouders mw. L. van Hooijdonk en dhr. E. Eerenberg, de commissiegriffier mw. M. de Vos, de leden mw. K. Alblas (CU), dhr. J. Cornielje (PvdA), dhr. G. Dijkstra (EenUtrecht), dhr. H. Dijkstra (CDA), dhr. M. van Heuven (PvdD), mw. R. Heijne (GL), dhr. G. te Hoonte (VVD), het lid M. Minnaert (BIJ1), mw. B. Nederhand (VOLT), dhr. R. Peters (D66), dhr. R. Snijder (Student & Starter), dhr. J. Vasters (D66), dhr. J. Vintges (VVD), indiener burgeragendering dhr. T. Zorn

Verslag openbare vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

1.	Opening.....	2
2.	Vaststellen van de agenda van 14 maart 2024.....	2
3.	Vaststellen van ingekomen agenderingen	
3.1	Raadsvoorstel Vaststelling Chw bestemmingsplan, Windpark Rijnenburg en Reijerscop, Coördinatiebesluit energielandschap Rijnenburg en Reijerscop en brief aan Provincie Utrecht over zoekgebieden zon en wind.....	4
3.2	Zienswijze ontwerp-begrotingswijziging voor 2024 en ontwerp-begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Utrecht (AVU).....	5
3.3	Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven.....	5
4.	Verslagen	
	Conceptverslag vergadering 8 februari 2024.....	7
5.	Toezeggingen/moties.....	7
6.	Ingekomen stukken.....	7
7.	Raadsbrief Bodemenergieplan en interferentiegebied Papendorp Groenewoud.....	7
8.	Burgeragendering energiezuiniger nieuwbouw.....	10
9.	Raadsbrief Actualisatie uitvoeringsprogramma's energie besparen gebouwde omgeving.....	19
10.	Raadsbrief Uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026.....	22

1. Opening

De **voorzitter** opent de vergadering om 10.01 uur en heet de aanwezigen en degenen die de vergadering thuis volgen welkom. Hij deelt mee dat de woordvoerders milieu van de griffier een mail hebben ontvangen over de bijeenkomst over het fusietraject O3 en RUD. Hiervoor wordt een technische sessie georganiseerd, eventueel op de RIB-avond (raadsinformatiebijeenkomst) op 2 april 2024. Hij peilt de belangstelling.

Mw. **Heijne** (GL) heeft gezien dat er ook al een online-sessie is. Zij is van plan de online-sessie te volgen en vindt dat genoeg.

De **voorzitter** ziet andere leden knikken. Dan wordt deze technische sessie niet georganiseerd. De beleidsnota Wonen wordt in de loop van dit jaar verwacht. In samenwerking met het Stads kantoor wordt gewerkt aan het organiseren van een goed traject daaraan voorafgaand. De griffie probeert de commissie hierover zo goed mogelijk te informeren.

De heer **Peters** (D66) en een aantal andere leden lijkt het goed om in het kader van het mogelijk in Utrecht op te zetten ontwikkelbedrijf een werkbezoek te organiseren aan andere gemeenten om te zien hoe dat daar wordt gedaan. De griffie en de mensen van het Stads kantoor zijn druk bezig geweest om dat te faciliteren. Het voorstel is om op woensdag 15 mei 2024 een werkbezoek te brengen aan Deventer en Groningen. Hij vraagt de voorzitter te inventariseren wie daarvoor belangstelling heeft.

De **voorzitter** ziet al leden knikken.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zou het waarderen, wanneer verscheidene woordvoerders mee zouden kunnen. Hij vraagt of er dan ook een bezoek aan het zonne-warmtepark in Groningen bij zit. Dat is uniek. Als de commissieleden daar dan toch zijn, stelt hij voor dit ook te bekijken. Misschien is dat ook wel wat.

De **voorzitter** constateert dat er veel draagvlak is om zoiets te organiseren met deelname van verscheidene commissie- en raadsleden. Het gaat dus door.

De heer **Peters** (D66) lijkt het goed om te bekijken of er in het conceptprogramma ruimte is voor het voorstel van de heer Te Hoonte. Als er ruimte is, lijkt het hem leuk om daarlangs te gaan.

De heer **Te Hoonte** (VVD) hoopt dat er ruimte is. Hij herinnert zich dat voor Groningen is gekozen vanwege dit project. Het zit naast Entrance. Als de delegatie daar komt, komt het goed.

De heer **Peters** (D66) geleidt dit door naar de mensen op het Stads kantoor die dit verder organiseren.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) vervangt vandaag haar collega Charlotte Passchier in deze commissie.

De **voorzitter** heet haar van harte welkom. Ook de wethouder heet hij van harte welkom.

2. Vaststellen van de agenda van 14 maart 2024

De **voorzitter** geeft aan dat de vergadering vandaag twee dagdelen heeft. Dat moet kunnen. De commissie heeft gisteren een mail ontvangen van de secretaris van de Bezwaarschriftencommissie over agendapunt 8 (Burgeragendering zuiniger nieuwbouw van de heer Zorn). Op 29 februari 2024 heeft de raad een onjuiste beslissing genomen over het ingediende bezwaarschrift. De heer Zorn is hier niet, maar het past om daarvoor excuus te maken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is lid van de Bezwaarschriftencommissie. Spreker vraagt hem duidelijk te maken wat hier is gebeurd en waar de commissie vandaag wel of niet over praat.

5 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) zet uiteen dat de raad in zijn vorige vergadering een onjuist besluit heeft genomen. Dat wordt gecorrigeerd in de eerstvolgende raadsvergadering. Dan kan de commissie wel over deze burgeragendering spreken, maar dan alleen in afgeslankte vorm. De burgeragendering heeft twee aspecten: kan de gemeente strengere BENG-eisen (energieprestatie-indicatoren) gaan stellen voor nieuwbouw en moet de gemeente in het kader van die BENG de kwaliteitsverklaring van Eneco onverkort meenemen of kan zij daar iets anders van vinden? Van het eerste aspect werd gedacht dat dat juridisch kan. Maar nu blijkt dat op 10 13 december 2023 het Kabinet toch heeft besloten dat de gemeente dat niet kan doen. Deze juridische ontwikkeling had bekend moeten zijn, maar was dat niet. Dat moet juridisch worden gecorrigeerd. Dat deel van de burgeragendering zou hierdoor dus niet ontvankelijk zijn. Het debat hier kan dus alleen worden gevoerd over het tweede deel, het wel of niet meenemen van de 15 kwaliteitsverklaring van Eneco in de BENG. Hij denkt dat daarmee het punt voor vandaag vervalst. De route langs de raad moet worden afgewacht om het punt in de goede vorm te kunnen behandelen.

20 De heer **Te Hoonte** (VVD) begrijpt het niet helemaal. Het gaat hier over een burgeragendering, maar de voorzitter heeft het over een bezwaarschrift. Volgens hem staat een burgeragendering los van de vraag of het juridisch kan of mag. Het is geagendeerd als een burgeragendering. Hij had verwacht dat het college in de beantwoording zou hebben gezegd dat het dat eerste punt niet kan uitvoeren omdat dat niet aan de wetgeving voldoet. Hij ziet de relatie niet met dat bezwaarschrift. De agendering is een andere procedure dan die van het bezwaarschrift.

25 Mevrouw **Heijne** (GL) stelt voor het onderwerp zoals het er ligt gewoon te behandelen.

De **voorzitter** zag in de app dat dat de algemene opvatting is.

30 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) meent dat de commissie dit punt natuurlijk kan behandelen, als zij dat wil. Maar er is wel een koppeling met het bezwaarschrift. Hij meent dat de raad wil weten of hij met de complete burgeragendering of een deel daarvan inderdaad iets kan doen. Volgens de indiener was dat wel zo. Hij ging ervanuit dat het Kabinet niet tot het besluit zou komen om die strengere BENG-eisen uit de Omgevingswet te halen. Nu blijkt onverwachts dat het 35 (demissionaire) Kabinet dat toch paraat wil hebben. Spreker denkt dat het goed is dat de commissie weet waar de raad over kan beslissen. Hij deelt niet de opvatting van de heer Te Hoonte dat het niets met elkaar te maken heeft. Nu weet de raad wel waar hij mee te maken heeft, maar het lijkt spreker qua procedure goed om dat netjes aan de voorkant te doen: de raad moet gewoon het goede besluit nemen. Los daarvan is er het praktische punt dat aan de indiener 40 is meegegeven dat niet te verwachten is dat de burgeragendering vandaag behandeld zal worden. Hem is ter kennis gebracht dat dit speelt.

45 De **voorzitter** is nu ook wat verrast. Het stond op de agenda en de commissie heeft aangegeven dat het feit dat er procedureel iets is misgegaan geen bezwaar oplevert om de inhoudelijke behandeling door te laten gaan. Ook hij verwachtte dat de commissie dit vandaag zou behandelen.

50 De heer **Te Hoonte** (VVD) heeft een punt van orde. De heer Dijkstra gaat hier gewoon zijn boekje te buiten. De heer Dijkstra is lid van de Bezwaarschriftencommissie, maar hij is niet degene die beoordeelt of een burgeragendering wel of niet ontvankelijk is. Hij is ook niet de voorzitter van deze commissie die aan burgeragendeerders doorgeeft of iets wel of niet doorgaat. Het is fijn, als de heer Dijkstra daar wat rolvaster in wordt en gewoon aangeeft dat er ook iets speelt vanuit de Bezwaarschriftencommissie waar de commissie rekening mee moet houden. Dan houdt het op en is het verder een zaak van de commissie.

55 De **voorzitter** wijst erop dat de commissie uiteindelijk bepaalt of zij dit onderwerp behandelt. Als de commissie dat wenst, is het ook fijn dat dit goed loopt. Hij weet niet hoe dit gelopen is, maar in principe staat dit op de agenda.

De heer **Peters** (D66) steunt het standpunt van de heer Te Hoonte. Ook is hij het eens met mevrouw Heijne die het onderwerp gewoon wil behandelen zoals het op de agenda staat.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) is het eens met de heer Te Hoonte dat hij rolvast moet blijven. In het begin heeft hij gesproken als lid van die Bezwaarschriftencommissie en heeft hij geschetst wat de goede procedure zou zijn: de raad een besluit te laten nemen over waarvoor hij wel of niet ontvankelijk is, punt. Zijn advies als lid van de commissie EDVW zou dan zijn dat af te wachten. Hij heeft zelf geen contact met de indiener gezocht. De secretaris van de Bezwaarschriftencommissie heeft wel contact met de indiener opgenomen. De indiener kwam daarna bij spreker terug met de mededeling dat hij begrepen heeft dat dit vandaag niet behandeld zou worden. Dat is wat feitelijk is gebeurd en niet meer dan dat.

De **voorzitter** begrijpt dat de indiener het signaal heeft gekregen dat het onderwerp niet behandeld zou worden en dat eerst een besluit in de raad moet worden genomen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) kan zich voorstellen dat de indiener graag bij de behandeling van zijn punt zou zijn. Spreker zou het raar vinden om het onderwerp vandaag in zijn afwezigheid te behandelen. De agenda van de volgende EDVW-vergadering is niet erg vol. Er is tijd om het uit te stellen. Spreker begrijpt het principiële punt van de commissie, maar benadert het even tactisch. Als de indiener vandaag niet aanwezig kan zijn, zou spreker het willen uitstellen.

De heer **Dijkstra** (CDA) denkt dat, los van de inhoud, de commissie moet bekijken hoe zij dit in de toekomst aanpakt. Zijn fractie gaat helemaal het bos in ten aanzien van waar het hier nu precies om gaat. Mensen die thuis kijken hebben helemaal geen idee meer van waar het over gaat. Daar moet de commissie echt op letten. Het is jammer dat het zo is gelopen, mensen maken nu eenmaal fouten. Of er nu of later over wordt gesproken, het proces is wel betreurenswaardig.

De **voorzitter** denkt dat de commissie het daarmee eens kan zijn. Belangrijk is dat de raad uiteindelijk over de agenda gaat. De indiener gaat er nu vanuit dat het na het raadsbesluit in de volgende vergadering van de commissie EDVW wordt behandeld. Spreker ziet non-verbale communicatie in zijn richting en begrijpt dat de indiener vandaag kan komen. Spreker vraagt of de commissie het punt dan vandaag wil behandelen of in de volgende vergadering. Hij stelt vast dat de commissie het vandaag wil bespreken. Als de indiener daarmee akkoord gaat, wordt het onderwerp dus vandaag besproken. Hij begrijpt dat die snel aanwezig kan zijn en sluit dit agendapunt af.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1 Raadsvoorstel Vaststelling Chw bestemmingsplan Windpark Rijnenburg en Reijerscop, coördinatiebesluit energielandschap Rijnenburg en Reijerscop en brief aan Provincie Utrecht over zoekgebieden zon en wind

De **voorzitter** stelt voor dit te agenderen voor de volgende EDVW-vergadering voor 120 minuten.

De heer **Te Hoonte** (VVD) geeft aan dat het zijn fractie het verstandig lijkt hiervoor een RIB (raadsinformatiebijeenkomst) te plannen. Er is een RIB over het alternatief, het is dus keurig uit elkaar gehaald. Het lijkt hem goed mensen op het bestemmingsplan te laten reageren. Hij zou ook Rijkswaterstaat willen uitnodigen om het specifieke punt rond één windmolen toe te lichten.

De **voorzitter** denkt dat de hele commissie hieraan mee wil werken. Dan is er draagvlak.

Mevrouw **Heijne** (GL) zag dat een paar leden nadrukkelijk nee schudden. Misschien is het goed te inventariseren wie echt mee doet. Zij wil wel dat mensen die zeggen dat zij mee-agenderen ook actief meedoen aan het maken van het programma. Het lijkt haar nuttig te weten wie daarop kan worden aangesproken en wie niet.

Het lid **Minnaert** (BIJ1) deelt mee dat deze fractie niet mee hoeft te doen.

De **voorzitter** denkt dat dit de enige fractie is die geen behoefte heeft om mee te organiseren. Als de andere fracties mee-agenderen, betekent dat zij een bijdrage leveren aan de agendering. De

VVD en GL gaan een RIB organiseren en de andere fracties doen mee. 60 minuten lijkt spreker hiervoor voldoende. Hij vraagt of een behandeltijd van 120 minuten in de volgende EDVW-vergadering voldoende is. Hij kent de gevoeligheid van het onderwerp.

5 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) is het hiermee eens, maar hij zou voorafgaand aan dat gesprek ook het alternatieve plan van de grondeigenaren willen agenderen. Daarover is er een RIB op 26 maart 2024. Dat zou wel consequent zijn.

De **voorzitter** hoort van de commissiegriffier dat dit bij de commissie ROG zit.

10

De heer **Te Hoonte** (VVD) deelt mee dat de commissie ROG op souffleren van de heer Dijkstra vorige week een RIB heeft georganiseerd over het alternatief omdat dat van de woningbouwkant komt die zegt dat het beter past en omdat die commissie ook niet voorzag dat het op één avond zou passen. Het onderwerp is niet voor die commissie geagendeerd, maar hij kan zich voorstellen dat het gewoon bij deze bespreking wordt meegenomen omdat de inbreng ook kan zijn dat iemand dat alternatieve plan beter vindt en dat in het voorstel gaat amenderen.

15

20

Mevrouw **Heijne** (GL) lijkt het goed om het alternatieve plan gewoon samen te behandelen met de agendering van het bestemmingsplan Rijnenburg. Dan komen er een RIB over het alternatieve plan op 26 maart 2024 en een RIB over het bestemmingsplan op 2 april 2024 en een behandeling van beide onderwerpen in de commissie voor drie uur. Zij ziet dat ook de VVD knikt.

25

Volgens de **voorzitter** zou dit betekenen dat deze commissie een stuk dat in principe in een andere commissie wordt behandeld gaat behandelen. Hij vindt dat prima, het is ook een logisch voorstel, maar hij wil er wel even bij stilstaan.

30

De heer **Te Hoonte** (VVD) merkt op dat in de commissie ROG ook aan wethouder Eerenberg is gevraagd of het zo kan worden gedaan. De analyse was dat het zo in ieder geval de juiste volgorde zou zijn. Er ligt een alternatief en het is netjes om daaraan tijd te besteden. Vervolgens besteedt de commissie tijd aan het bestemmingsplan zelf, zij moet in één vergadering tot een conclusie kunnen komen. Uiteindelijk komt het in de raad. Het lijkt hem logisch dat de twee plannen bij elkaar komen.

35

De **voorzitter** wil proberen het zo te doen. Dan wordt er 150 minuten gereserveerd voor die twee stukken op de agenda van de volgende EDVW-vergadering. Eén RIB is er al geweest, de andere komt op 2 april 2024.

40

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) neemt aan dat dit dan gebeurt in aanwezigheid van beide wethouders.

De **voorzitter** lijkt dit logisch.

45

Mevrouw **Alblas** (CU) hoort dat de voorzitter het heeft over 150 minuten. Daarnet was sprake van drie uur, 180 minuten. Zij hoort graag wat het wordt.

De **voorzitter** vraagt of 180 minuten realistisch is.

50

Mevrouw **Heijne** (GL) denkt dat het realistisch is 180 minuten uit te trekken. Er is ruimte op de agenda.

De **voorzitter** concludeert dat het 180 minuten wordt.

55

3.2 Zienswijze ontwerpbegrotingswijziging voor 2024 en ontwerpbegroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

De **voorzitter** deelt mee dat dit punt op 26 maart 2024 in het college komt en daarna naar de raad gaat. Het voorstel is om dit onderwerp voor een kwartier op de agenda te zetten van de volgende commissievergadering. Hij stelt vast dat de commissie akkoord gaat.

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

5 De **voorzitter** vraagt of er leden zijn die iets voor een RIB of een commissievergadering willen agenderen.

10 De heer **Te Hoonte** (VVD) geeft aan dat zijn fractie de briefwisseling tussen Eneco en de gemeente ingewikkeld vond. Die loopt vooruit op wetgeving die nog niet is aangeboden aan de Tweede Kamer en die daar dus niet is behandeld. Ook in de Eerste Kamer is die dus nog niet behandeld. Daarom leek het de VVD verstandig daarover een RIB te organiseren waarin Eneco, Stedin en andere partijen die daar mogelijk iets van vinden een reactie kunnen geven. Het had ook een technische bijeenkomst kunnen zijn, maar hij wil ook Eneco hierover horen. Hij wil het voor de commissie agenderen, maar hij begrijpt dat er ook behoefte is aan een RIB.

15 De heer **Cornielje** (PvdA) sluit zich aan bij het voorstel voor een RIB en voor een commissieagendering.

20 De **voorzitter** vraagt wie verder voor een RIB is. Hij ziet drie fracties die een RIB willen gaan organiseren. Dat is dan op 2 april 2024. 60 minuten lijkt hem hiervoor voldoende. Hij ziet dat er steun is voor een debat in de commissie van de zijde van Student & Starter, CU, EenUtrecht, en het CDA. Zij agenderen allemaal mee. Hij ziet dat de commissie instemt met een behandeltijd van 60 minuten.

25 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) wil in deze commissie de wooncoöperatieven agenderen naar aanleiding van de beantwoording van schriftelijke vragen daarover en ook naar aanleiding van een raadsdebat hierover op 19 december 2023 over betaalbaar wonen en betaalbare koop. Inzet is de vraag wat aanvullend nodig is om het echt van de grond te krijgen. De wethouder heeft ook gezegd voor het einde van Q2 met een voortgangsbericht te komen. Spreker wil het commissiedebat gebruiken om daar input voor te leveren. Drie fracties hebben destijds meegedaan met de schriftelijke vragen; die heeft hij al in de aanmelding opgenomen. Hij vraagt wie mede-agendeert, het liefst voor de volgende vergadering op 11 april 2024.

De heer **Vasters** (D66) agendeert graag mee.

35 De heer **Te Hoonte** (VVD) denkt dat mevrouw Meerding ook graag mee zou agenderen.

De **voorzitter** ziet dat BIJ1, CDA en Student & Starter ook mee willen agenderen. Dat zijn vijf fracties. Het onderwerp wordt dus op de agenda voor de volgende vergadering gezet.

40 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) denkt dat 60 minuten voldoende is.

De **voorzitter** concludeert dat het 60 minuten wordt.

45 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft nog twee voorstellen. Het eerste betreft de raadsbrief van 27 februari 2024 over het doorstromingsonderzoek inclusief een plan van aanpak voor het beter benutten van de bestaande voorraad voor de komende jaren. Zijn fractie heeft hierover ook schriftelijke vragen gesteld die zijn beantwoord. Hij zou dit voor 23 mei 2024 willen agenderen. Inzet is de vraag of, als gekeken wordt naar de actielijnen voor het beter benutten van de bestaande voorraad, de gemeente niet onderschat wat dat op kan brengen en, als de gemeente dat onderschat, op welke actielijnen zij meer kan inzetten. Spreker vraagt wie wil meedoen.

De **voorzitter** begrijpt dat de heer Dijkstra een vooraankondiging doet van een debat.

55 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) wil het nu agenderen.

De **voorzitter** merkt op dat dit in de volgende procedurediscussie weer op de agenda komt.

Volgens de heer **Dijkstra** kan dat. Hij zal een concept rondsturen. Hij heeft nog een verzoek. Zijn fractie heeft schriftelijke vragen gesteld over de ORTEC-rapportage over de verkoopstop. Binnen vier tot vijf weken verwacht hij een antwoord daarop. Ook die antwoorden zou zijn fractie willen

agenderen voor uiterlijk 23 mei 2024 om in de commissie te kunnen beoordelen of de woningcorporaties zelf wel of niet de opgave verkoopstop zouden moeten betalen.

De **voorzitter** stelt voor die antwoorden af te wachten. Die kunnen de heer Dijkstra wel of niet geruststellen. Daarna kan worden bekeken of dat aanleiding geeft om dit onderwerp te agenderen. Dit zijn aankondigingen, de commissieleden weten dat die onderwerpen eraan komen. Hij ziet dat er geen andere mededelingen zijn.

4. Verslagen, concept-verslag vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 8 februari 2024

De **voorzitter** deelt mee dat er geen tekstuele opmerkingen over het verslag zijn. Hij ziet dat er geen opmerkingen van de commissie zijn. Het verslag wordt vastgesteld.

5. Toezeggingen/moties

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen of opmerkingen over de toezeggingenlijst zijn. Ook deze wordt vastgesteld.

6. Ingekomen stukken

De **voorzitter** deelt mee dat er geen ingekomen stukken zijn.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 10.31 uur en heropent deze om 10.32 uur.

Het lid Minnaert en de heer Te Hoonte verlaten de vergadering.

7. Raadsbrief Bodemenergieplan en interferentiegebied Papendorp Groenewoud

De **voorzitter** licht toe dat VOLT de enige agenderende fractie is. VOLT wil de mogelijkheden bespreken voor een lokale energie-hub waarbij op systeemintegratie wordt ingezet. Het is een raadsbrief, dit onderwerp wordt dus in één termijn besproken. De behandeltijd is 15 minuten.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) geeft aan dat haar fractie er enthousiast van wordt dat naar andere, nieuwe warmteoplossingen wordt gekeken, maar de brief die de commissie heeft gekregen roept ook vragen op. Het is bekend dat VOLT van mening is dat het energiesysteem van de toekomst bestaat uit lokale flexibele energiesystemen waarbij opwekking, transport, opslag en gebruik van warmte en elektra zijn geïntegreerd. Waarvoor haar fractie meermalen heeft gepleit, werd vorige week dinsdag ook het energiesysteem van de toekomst genoemd tijdens een technische sessie. Haar fractie grijpt de brief over het bodemenergieplan Papendorp Groenewoud aan om te bespreken of onderzocht kan worden of zo'n energiesysteem van de toekomst in dit gebied mogelijk is. Dit is niet alleen een technisch vraagstuk, het heeft wel degelijk maatschappelijk impact. Daarom wil VOLT hierbij sturen op vier principes:

- recht op zelfverbruik van duurzame energie voor alle eindgebruikers; iedereen moet mee kunnen doen, individueel of via het lokale collectief;
- collectieve aanpak voor individuele oplossingen;
- minimaal 50%, maar het liefst 100% lokaal eigendom;
- bieden van opgroeiruimte door de gemeente.

VOLT hoort graag van de wethouder of onderzocht kan worden of een dergelijk energiesysteem van de toekomst in Papendorp Groenewoud mogelijk is waarbij deze vier principes worden meegenomen. Haar fractie hoort ook graag wat de financiële en maatschappelijke kosten en baten zijn van de door VOLT genoemde oplossing, hoe lang een dergelijk onderzoek zou duren en wat de impact daarvan is op de woningbouw, afgezet tegen het risico van vertraging vanwege netcongestie die tot 2030 zal duren. De nieuwe Energiewet en de nieuwe Warmtewet waarin zaken zijn opgenomen als lokaal eigendom en het kostprijs-plus model worden naar verwachting dit jaar behandeld in de Tweede Kamer. VOLT heeft hierover een aantal vragen. Waarom is ervoor gekozen een concessie uit te schrijven en niet te wachten op deze nieuwe wetten? Voor hoelang geldt deze concessie of is de wethouder voornemens de maatschappelijke belangen, zoals kostprijs-plus en lokaal eigendom mee te nemen in de concessie? Zo nee, waarom niet? Wat betekent dit voor de komende jaren voor de toekomstige inwoners en ondernemers van Papendorp Groenewoud?

De heer **Dijkstra** (CDA) vraagt of aquathermie uit het Amsterdam-Rijnkanaal nog een kans biedt en of die aanvullende mogelijkheid open wordt gelaten voor de inschrijvende partij. Op pagina 16 worden wat problemen genoemd. Hij vraagt de wethouder hoe de gemeente hiermee omgaat. Een van die problemen is de bufferzone tegen verontreiniging. Door onttrekkingen in de nabijheid is er sprake van actieve verspreiding van verontreiniging. Hoe wordt daarmee omgegaan? De hoogte van de kosten die aan het gebruik van het gebiedsplan zijn verbonden in de vorm van die eenmalige bijdrage voor monitoringskosten die de gemeente moet maken wordt grotendeels bepaald door het gewenste debiet en de waterverplaatsing. Spreker vraagt de wethouder hoe hiermee wordt omgegaan.

Wethouder **Van Hooijdonk** begint met de vragen van VOLT. Zij denkt dat VOLT en het college ongeveer dezelfde gedachten hebben over hoe het energiesysteem van de toekomst eruitziet. Het is natuurlijk geen blauwdruk. Transitie is ook een soort ontdekkingstocht om te kijken wat werkt en wat er allemaal voor nodig is. Er is sowieso een uitgebreide wetgevingsagenda in Den Haag: los van de Warmtewet zijn er de Energiewet en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie. Dit betekent dat de gemeente nu nog functioneert in een energiesysteem waarin de gemeente eigenlijk nagenoeg geen rol heeft. Het is goed dat te bedenken. Bij de agendering vroeg de heer Te Hoonte zich al af waarom de gemeente zich voorbereidt op die wetten. De rol van de gemeente gaat dan echt veranderen. Allerlei mogelijkheden, zoals energie delen, zouden in de Energiewet terecht moeten komen, die zitten daar nog niet zo goed in. De wetgeving voorziet eigenlijk maar heel beperkt in alles wat de gemeente nodig heeft om naar dat energiesysteem van de toekomst toe te gaan. Wat gebeurt er dan wel? Het college probeert tot een warmte/koudeopslag te komen die inderdaad collectief is. Achter deze bullet van VOLT kan zij een vinkje zetten. Tegen het CDA zegt zij dat aquathermie daarbij een rol speelt.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) meent dat dit gaat over de bullet over een collectieve aanpak voor individuele oplossingen. Dat is nu geregeld voor warmte. Haar fractie wil echter dat dit ook geldt voor opwekking, opslag en verbruik van elektra. Is dat ook een toezegging?

Wethouder **Van Hooijdonk** was nog maar twee zinnen onderweg. Zij was nu aan het uitleggen wat het college sowieso wel gaat doen. Een gemeente voert een gebiedsontwikkeling uit en wil daar uiteindelijk gebouwen neerzetten. Volgens haar zijn Groenewoud en de Hub XL de eerste dingen die hier gerealiseerd moeten worden. Haar collega Eerenberg kan daar meer over zeggen. Op het moment dat dat gerealiseerd wordt, zullen de gebruikers van die gebouwen behoefte hebben aan warmte. Het college stuurt daarop voor eind 2025. Dat is de minimale vereiste. Voordat dit wordt aanbesteed, gaat het college in overleg en consulteert het de markt om te kijken wat partijen kunnen bieden. Dan kan ook het overleg worden gevoerd of meer aan zo'n systeem kan worden toegevoegd. Gedacht kan dan worden aan lokale opwekking en lokale opslag. Wellicht zijn er kansen bij de Hub XL waar de gemeente zelf opdrachtgever is. Daarover zijn er wel eerste gedachten, maar in hoeverre dat een rol speelt voor het perceel of ook een rol kan spelen voor het hele gebied, is nog te bezien, zowel in technische zin als in juridische en financiële zin. De wetgeving en het financiële speelveld, zijn immers nog niet op orde. Er zijn nog grote vragen over de demarcatie tussen wat in een soort gebiedseigendom zit en wat eigendom is van de gemeente of onderdeel is van netbeheerder Stedin. Er zijn dus nog heel fundamentele vragen. Het college denkt dat het kan onderzoeken wat er wat dit betreft nog kan, maar meent dat

het in de tijd en ook in het geld nog niet helemaal mogelijk is om naar dat volledige eindbeeld te gaan. Wel is het zo dat vanwege netcongestie het in ieder geval voor het stroomdeel nodig zal zijn om zoveel mogelijk uit te wisselen in het gebied zelf teneinde het grotere netwerk te ontlasten. In die zin is er ook wel druk om te kijken hoever de gemeente kan gaan.

5

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) vraagt of daarin ook het MKB, de inwoners zelf of commerciële partijen worden meegenomen.

Wethouder **Van Hooijdonk** antwoordt dat het warmtenet eigendom is van de gemeente. Dat is tegelijk een antwoord op de vraag over hoe wordt geanticipeerd op nieuwe wetgeving. In alle gebieden waar dit speelt, Beurskwartier en Merwede, is het warmtenet eigendom van de gemeente. Voor de dagelijkse uitvoering, de exploitatie zoekt het college een partij. De komende Warmtewet zegt dat de partij die de gemeente zoekt een publiek meerderheidsbelang moet hebben. Daarbij kan ook een warmtegemeenschap van bewoners of van ondernemers een rol spelen. Die wet is er nog niet, maar het college kijkt daar natuurlijk wel met een schuin oog naar. Welke partij het hier uiteindelijk ook gaat uitvoeren, deze zal, als de wet doorgaat, altijd na een overgangstijd moeten voldoen aan die wet, dus een publiek meerderheidsbelang moeten hebben en/of een lokale organisatie moeten zijn. Het college gaat niet wachten op die wet. Er zijn nog vele onzekerheden bij die wet die nog een heel proces moet doorlopen. De gemeente heeft niet de tijd om te wachten. Wachten zou betekenen dat de gemeente een groot stuk woningbouw op de helling zet en vertraagt in een tijd van woningnood. Haar collega kan daar meer over zeggen. Spreekster heeft in haar antwoord al een aantal punten van VOLT meegenomen. Wat de kosten en baten betreft verwacht het college dat dit gepaard gaat met extra kosten. Dat is ook een aandachtspunt omdat het de vraag is wie die kosten gaat dragen. Het is in ieder geval belangrijk dat de mensen die in het gebied gaan wonen hierdoor niet veel hogere woonlasten krijgen. Elk warmtebedrijf dat hier aan de slag gaat zal zijn tarieven gereguleerd moeten aanbieden. VOLT vroeg om een onderzoek. Het college gaat geen apart onderzoek doen, maar wel een marktconsultatie. Dat kan worden meegenomen in het voorgenomen proces. Gevraagd werd naar de duur van de concessie. Concessies voor warmtenetten zijn eigenlijk altijd lang. Er moet immers een kapitaalintensief en traag systeem over lange tijd worden afgeschreven. Het is heel normaal om dat in dertig jaar te doen. Ook hier wordt aan die termijn gedacht. Omdat in het begin nog niet alle gebruikers er zijn, heeft het college gezegd dat er daarvoor nog tien jaar ingroeitijd komt en dat het dertig jaar wordt op volledig volume.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) vraagt hoe de concessie zich dan verhoudt tot de wet die dit jaar wel of niet wordt aangenomen.

Wethouder **Van Hooijdonk** probeerde die vraag daarnet al te beantwoorden. Alle bestaande warmtesystemen zullen zich moeten verhouden tot de wet. In de concept-wet staan overgangstermijnen. Binnen die termijnen moeten de systemen gaan voldoen aan de wet. Het net is al eigendom van de gemeente en dat blijft zo. Maar het bedrijf dat exploiteert moet in meerderheid publiek zijn. De vragen van VOLT en de vraag van het CDA over aquathermie heeft zij beantwoord. Er waren vragen over verontreiniging en kosten van monitoring. Die monitoringkosten worden opgenomen in de businesscase van het warmtenet. Het is goed dat de heer Dijkstra vraagt naar die verontreiniging. Dat was namelijk voor het college een van de spannende dingen in het systeem. Na het Beurskwartier gaat het college hier nu voor de tweede keer het volume van het tweede watervoerend pakket gebruiken. Dat is niet vanzelfsprekend. Het is mogelijk om de ruimte in het eerste watervoerende pakket te gebruiken. Maar het college ziet dat in een aantal gebieden die behoorlijk worden gebruikt dat onvoldoende is en dat het dus een laag dieper moet gaan. Het college is heel kritisch op het risico dat verontreiniging uit de eerste laag wordt meegenomen naar de tweede laag. Dat mag zich niet voordoen. De gemeente kijkt daar zelf naar, samen met de provincie die een rol heeft als bevoegd gezag, maar ook samen met b.v. drinkwaterbedrijven. Er wordt heel nauwlettend op toegezien en er wordt ook een heel scherp arrangement afgesproken met de partij die het uiteindelijk gaat doen om heel goed te monitoren of daar iets misgaat. Alle partijen hebben daar vertrouwen in, anders zouden instellingen als drinkwaterbedrijven daar ook geen ja tegen zeggen. De kosten worden opgenomen in het warmtesysteem. Spreekster heeft de meeste vragen beantwoord. Haar college wil wellicht nog iets toelichten over het effect op de gebiedsontwikkeling zelf.

Wethouder **Eerenberg** merkt op dat er vele vragen zijn beantwoord over de techniek, over de concessie en over de warmte. Hij gaat in op de context. Op de website wordt een aantal van 3500 woningen vermeld. In de stukken die de commissie ROG in de volgende cyclus gaat bespreken staat 3650 woningen. Er zijn dus 150 woningen bijgekomen, verdeeld over Papendorp en Groenewoud. De start van de bouw van de hub staat gepland voor eind 2025. Eind 2025 wordt ook gestart met de eerste woningen in Groenewoud. Voor de oplevering van deze woningen en de hub moet deo volente worden gedacht aan medio 2027. Dan moet dus die warmte kunnen worden geleverd. Er is dus niet veel ruimte in de tijd om veel te experimenteren in de goed zin van het woord. Voor Papendorp geldt iets vergelijkbaars. Gezien de tijd gaat hij daar niet op in. Energie is met de netcongestie een probleem, hij kan daarvoor geen erg complete planning geven. Het liefste heeft hij dat die er is wanneer de bouwactiviteiten beginnen en wanneer het terrein bouwrijp wordt gemaakt. Dan kunnen bouwstromen worden toegepast en dat is goed voor het milieu omdat er dan minder apparaten worden gebruikt die tot uitstoot leiden. Dan is er de vraag hoeveel woningen in de eerste blokken zitten die eventueel het risico van vertraging hebben, wanneer de tijd verschuift als gevolg van gewenste voorzieningen. Het eerste bouwblok Papendorp heeft ongeveer 200 woningen, het eerste bouwblok Groenewoud telt ongeveer 100 woningen.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) hoort de wethouder zeggen dat er nog heel veel zaken onzeker zijn rond energie en netcongestie. Is het dan wel een goed idee om al zoveel bouwplannen te hebben, wanneer er nog zoveel onzekerheid is rond dat thema?

Wethouder **Eerenberg** denkt dat het omgekeerde ook waar is. Als raad en college zouden zeggen dat er veel onzekerheid is rond netcongestie en dat de bouwproductie maar wat moet worden afgeschaald, dan weten zij dat de bouwproductie er niet meer komt. Netcongestie verdelen is schaarste verdelen, eigenlijk stroom verdelen. Als de raad zegt dat de gemeente Utrecht maar wat minder moet doen omdat dat wat ruimte geeft, dan garandeert hij dat die ruimte elders meteen zal worden gebruikt. De stroomvoorziening is niet alleen van de gemeente Utrecht, ook elders wordt die gebruikt. Het wordt nog wel eens onderschat hoe krap het stroomnet is en hoe groot de gevolgen nu al zijn van wat wordt gedaan. Als wethouder voor onderwijs en dus ook voor onderwijsvoorzieningen heeft spreker ook te maken met scholen waarvan wordt gezegd dat die mogelijk maar later moeten worden gebouwd. Het is al aan de orde, maar de gemeente moet druk op de ketel houden, ook richting partijen die de gemeente helpen met het verdelen van de schaarste. De gemeente moet hen erop wijzen dat het hier gaat om 3650 woningen en dat, als er schaarste moet worden verdeeld, hier toch voor moet worden gezorgd, gezien de gigantische woningcrisis. Daarom moet de gemeente de plannen wel in de lucht houden.

De **voorzitter** stelt dat er geen gemiste vragen zijn. Hij vraagt aan VOLT of hiermee bereikt is wat deze fractie wilde bereiken en of doorgeleiding naar de raad nodig is.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) zal hierover overleggen met haar collega mevrouw Passchier, maar zij denkt dat 15 minuten in de raad nodig zullen zijn omdat zij verwacht dat er een motie zal komen.

De **voorzitter** vindt 15 minuten wel wat veel voor een motie in een raadsvergadering waarin er toch al weinig ruimte is. Hij concludeert dat 5 minuten ook kan. Wanneer het anders wordt, dan hoort hij dat graag op zo kort mogelijke termijn. Hij sluit dit agendapunt af. Hij ziet ook dat de heer Zorn aanwezig is.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 10.54 uur en heropent deze om 10.58 uur.

8. Burgeragendering energiezuinige nieuwbouw

De **voorzitter** heet de heer Zorn welkom. Het is fijn dat deze toch aanwezig kan zijn. Er was enige onduidelijkheid over de agenda van vandaag. Er is een fout gemaakt in de procedure waarvoor spreker excuses aanbiedt. In de volgende raadsvergadering wordt dat rechtgezet, zodat er een goed besluit wordt genomen. De heer Zorn is daarvan op de hoogte. De commissie heeft gezegd dat zij het onderwerp vandaag toch inhoudelijk kan behandelen. Voor dit onderwerp is er één termijn, op de agenda staat er 30 minuten voor. De heer Zorn zal een toelichting geven op de burgeragendering. Daarna kan de commissie vragen stellen, met name aan de heer Zorn en

mogelijk aan de wethouder. In de komende raadsvergadering wordt een besluit genomen over deze agendering zodat de raad zich procedureel weer op het goede pad bevindt.

5 De heer **Zorn** meent dat zijn toelichting vrij kort kan zijn. Van de burgeragendering blijft over dat degenen die hij vertegenwoordigt voorstellen om de kwaliteitsverklaring van de stadsverwarming Eneco niet meer te accepteren. Dat betekent dus dat de betreffende bouwprojecten vervangende energiebesparende maatregelen moeten nemen. Dat kan van alles zijn. In de berekening gaat spreker dan uit van de inzichtelijkheid van zonnepanelen, maar er kan bijvoorbeeld ook worden
10 gedacht aan driedubbel glas of douche wtw (waterterugwinning). Het komt in ieder geval neer op het nemen van een daadwerkelijke energiebesparingsmaatregel in plaats van het accepteren van een kwaliteitsverklaring. Dat is eigenlijk alleen maar een administratief iets. Stel dat die woning toch wel op de stadsverwarming wordt aangesloten, dan verandert daar niets aan, maar de woning wordt wel energiezuiniger met dezelfde stadsverwarming, alleen wordt die verklaring niet in de berekening meegenomen. Dat is eigenlijk alles wat het voorstel inhoudt. Er zitten haken en
15 ogen aan. Het is mogelijk het met zonnepanelen op te lossen of in plaats van stadsverwarming een warmtepomp nemen. Er zijn natuurlijk inmiddels wel de netcongestieproblemen bij gekomen. Het probleem kan op zijn simpelst opgelost worden door kleine maatregelen te nemen in plaats van de kwaliteitsverklaring toe te passen. Spreker laat het hierbij. Hij heeft twee stukken ingediend en hij hoopt dat de commissieleden die hebben gelezen. Hij kan natuurlijk vragen daarover
20 beantwoorden.

Volgens de **voorzitter** zijn die stukken aan de agendering toegevoegd. Hij dankt de heer Zorn voor zijn introductie.

25 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) dankt de indiener die het doorzettingsvermogen heeft om dit toch weer op de agenda van de commissie te krijgen. Zijn eerste vraag aan de indiener is of deze de commissie nog eens heel goed duidelijk kan maken wat de kern is van de opvatting dat de gemeente die kwaliteitsverklaring juridisch wel kan verwerpen. Op 15 december 2023 heeft de indiener nog een aanvullend stuk ingeleverd waar dat in staat. De tweede vraag is of, als het
30 juridisch mogelijk is die verklaring niet te accepteren, de indiener nog wat duidelijker kan aangeven waarom die woningen dan energiezuiniger worden. Zijn er nog meer voordelen dan dat? Gaat het om een paar procent of zijn het substantiële voordelen, niet alleen voor huurder en verhuurder, maar ook voor de gemeente? De indiener heeft recent nog een stuk toegevoegd over de financiële effecten. Dat is vandaag aan de stukken toegevoegd. Wellicht kan de indiener dat
35 aangeven hoe de commissie dat stuk moet lezen.

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft gelezen dat die erkende kwaliteitsverklaringen worden opgesteld door een onafhankelijke stichting. Er zijn geen aanwijzingen dat die kwaliteitsverklaring onjuist is. Haar fractie ziet dus geen reden om die kwaliteitsverklaring niet te accepteren. Wel is GL het met de
40 indiener eens dat het niet wenselijk is om nieuwbouw aan te sluiten op hoge temperatuur stadsverwarming. Zij leest dat het college die opvatting ook deelt. Alleen die vergunning mag niet gewijzigd worden, als er al een leiding door de straat loopt. Dat is natuurlijk heel lastig. Haar fractie vraagt het college daarom om, als deze situatie zich voordoet en er een tender loopt, dan te proberen te sturen dat die niet wordt aangesloten op de stadsverwarming en om die extra
45 energiebesparingsmaatregelen wel te nemen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of GL wel de opvatting van de indiener deelt dat de gemeenteraad juridisch in staat is om die kwaliteitsverklaring niet te erkennen.

50 Mevrouw **Heijne** (GL) heeft daarbij grote vraagtekens. Zij vraagt het college om daarop te reageren.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft een tweede vraag. Ziet GL dan ook dat, als de raad dat juridisch zou kunnen, het niet vanzelfsprekend is dat de raad die kwaliteitsverklaring erkent?

55 Mevrouw **Heijne** (GL) antwoordt dat het doel van haar fractie niet is om die kwaliteitsverklaring wel of niet te erkennen. Het doel van GL is energiezuiniger nieuwbouw. Zij zou het college willen vragen daarop in te zetten. Dat doet het college al, maar zij zou een toelichting willen hebben over wat de mogelijkheden zijn. Voor haar is van ondergeschikt belang of daar wel of niet een
60 kwaliteitsverklaring bij moet.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat een goed punt. Ziet GL ook, met zijn fractie, dat de gemeente door die kwaliteitsverklaring niet te erkennen ervoor zorgt dat bouwers zelf veel moeten gaan doen om energiezuinig te bouwen? Zoals de indiener aangeeft is het eindeffect dat de samenleving energiezuiniger uitkomt.

Mevrouw **Heijne** (GL) ziet dit als een hypothetische discussie. Zij herhaalt: de kern blijft energiezuiniger nieuwbouw realiseren.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft een punt van orde. Hij heeft ook vragen voor de wethouder. Had hij die daarnet moeten stellen?

De **voorzitter** antwoordt dat hij die inderdaad daarnet had moeten stellen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) ziet dit als een omissie van zijn kant. Hij wil dat nog wel graag even doen.

De **voorzitter** meent dat dit gewoon tot de inbreng van de heer Dijkstra behoort. Wanneer had hij het dan willen doen?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) geeft aan dat een mens soms even iets kan vergeten.

De **voorzitter** vindt het erg lastig om de heer Dijkstra nog een keer het woord te geven. Deze heeft nog wel tijd, maar hij heeft zijn inbreng al gehad. Misschien kan de heer Dijkstra zijn vragen op een andere manier stellen, of de commissie moet zeggen dat hij zijn vragen kan stellen. Hij merkt dat de commissie geen bezwaar heeft. Hij vindt wel een rommeltje en daar houdt hij als voorzitter niet van. De heer Dijkstra had dit echt kunnen weten. Hij krijgt heel kort het woord.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) houdt het kort. Hij heeft drie vragen aan de wethouder. Ziet de wethouder dat hier sprake is van een niet-formeel EKV-erkende verklaring en dat de raad dus wel in staat is om die te verwerpen? Kan de wethouder expliciet reflecteren op de reactie van de indieners van 5 december 2023 een ook op die van 14 maart 2024? Zijn laatste vraag is of de wethouder ook de voordelen ziet van het niet erkennen van die kwaliteitsverklaring.

De heer **Van Heuven** (PvdD) dankt de heer Zorn voor deze agendering. Al eerder steunde zijn fractie het initiatief om de verklaring niet te accepteren. In juni 2021 heeft zijn fractie dit onderwerp al in de raad gebracht met een motie zonder succes. Nu is er een burgeragendering. Spreker vindt het pleidooi van de heer Zorn duidelijk evenals zijn toelichting. Hij heeft dus geen vragen aan de heer Zorn. Maar er is intussen een soort welles-nietesdiscussie ontstaan tussen hem en de wethouder over het wel of niet accepteren van die kwaliteitsverklaring. In een commissievergadering in 2021 was de wethouder heel stellig, ook in de richting van spreker: weigeren kon echt niet. De heer Zorn levert nu nieuwe informatie aan dat het wel kan. In een reactie op een brief van de wethouder geeft de heer Zorn aan dat de informatie van de wethouder op vijf punten niet klopt. Spreker vraagt de wethouder of zij op deze vijf punten kan reageren. Ook vraagt hij de wethouder wat het volgens haar oplevert, als de raad doet wat de heer Zorn voorstelt en hoe erg het zou zijn, als de gemeente die verklaring weigert. Wat is het nadeel daarvan? Uit verkregen informatie op grond van een Wob-verzoek (wet openbaarheid van bestuur) dat de heer Zorn beschrijft in zijn reactie blijkt dat de wethouder op een aantal punten niet zorgvuldig is geweest. Spreker is blij met die informatie omdat hij zich in het eerdere debat echt wel onder druk voelde gezet. Hij leest dat de wethouder op drie punten onjuist blijkt te zijn geweest. Hij is benieuwd wat de wethouder vindt van die drie punten.

Ook de heer **Cornielje** (PvdA) dankt de heer Zorn voor zijn agendering. De PvdA deelt de kritiek van de agendeerders op de betaalbaarheid van de stadswarmte. Door haar monopolie positie kan Eneco misbruik maken van een situatie waardoor gewone Utrechters de dupe zijn en te veel betalen voor hun stadswarmte. Toch deelt zijn fractie niet de mening dat de kwaliteitsverklaring van Eneco moet worden verworpen. Voor de PvdA zit de urgentie in het verduurzamen van de bestaande woningen. Wanneer hij ziet dat 25% van de huurwoningen nog steeds enkel glas heeft en dat de helft van de woningen in deze stad nog steeds muurisolatie mist, dan zijn dat de

klappers die de gemeente kan maken op duurzaamheid. De kwaliteitsverklaring van de stadswarmte is dat niet.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) begrijpt dat de PvdA wil inzetten op het energiezuiniger maken. Maar als de raad juridisch in staat is om die kwaliteitsverklaring niet te erkennen en als de raad vindt dat die verklaring terecht niet kan worden erkend, ziet de PvdA dan ook met EenUtrecht het effect daarvan? Er gaat immers een prikkel uit naar de bouwers, die aan die eisen moeten voldoen, om meer te doen aan wat de PvdA nu juist wil. Ziet de PvdA niet dat het helpt bij wat die fractie wil?

De heer **Cornielje** (PvdA) ziet dat, op het moment waarop die eisen strenger worden, die nieuw gebouwde huizen aan nog strengere eisen moeten voldoen. Het probleem is echter dat daarvoor middelen en mensen nodig zijn. Die mensen kunnen beter gebruikt worden bij die huurwoningen met enkel glas. Daarnaast maakt de gemeente zo de bouw van betaalbare nieuwe woningen nog een stuk moeilijker. Daarom heeft zijn fractie twijfels bij het intrekken van die kwaliteitsverklaring.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dit wel dubbel. De PvdA wil dat er energiezuiniger wordt gebouwd. Nu kan de raad, als hij vindt dat die kwaliteitsverklaring niet voldoet, die verklaring niet erkennen. Aangetoond is dat dat juridisch mag. Nu kan de raad, zonder dat het de gemeente geld kost een enorme prikkel geven aan energiezuiniger bouwen. Doordat de bouwers in de BENG niet die prachtige verhalen van Eneco kunnen opnemen zullen zij gedwongen worden andere oplossingen te zoeken. Dat is toch wat de PvdA wil? Spreker raakt het spoor echt bijster. Wil de PvdA energiezuiniger bouwen?

De heer **Cornielje** (PvdA) meent dat de heer Dijkstra het debat nu wel heel erg plat maakt. Het belangrijkste dat de PvdA wil is dat er in sociale huurwoningen die er nu al zijn moeite en middelen worden gestoken om te verduurzamen. Daar liggen de grote uitdagingen van deze tijd. Nieuwe woningen zijn al een stuk zuiniger dan de bestaande woningvoorraad. Daarom ligt de prioriteit van zijn fractie meer bij de bestaande woningvoorraad dan bij nieuwgebouwde huizen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) stelt dan toch vast dat de PvdA hier een kans laat liggen om meer te doen aan energiezuinig beleid. Dat spijt sprekers fractie zeer. Hij hoopt dat de PvdA tot bezinning komt.

De heer **Cornielje** (PvdA) wil duidelijk zijn: de prioritering van de PvdA ligt bij de bestaande woningvoorraad. Hij kan constateren dat de prioriteiten van de heer Dijkstra daar niet liggen, als hij zegt dat alles gericht moet zijn op nieuwbouwwoningen.

Volgens de **voorzitter** is dit uitlokking, maar de positie van de heer Dijkstra is heel duidelijk.

De heer **Van Heuven** (PvdD) vindt het juist slim, als de raad niet hoeft te kiezen. Die kwaliteitsverklaring is vooral gericht op ontwikkelaars van nieuwbouw waardoor uiteindelijk de inwoners lagere energielasten hebben. Daar moet de PvdA toch blij mee zijn?

De heer **Cornielje** (PvdA) stelt dat er altijd moet worden gekozen. Het is natuurlijk niet waar dat, als de gemeente dit doet, dat compleet geen effect heeft op nieuwgebouwde woningen of het aantal mensen dat beschikbaar is om te verduurzamen. Bij nieuwbouw worden de eisen nog veel strenger door die kwaliteitsverklaring niet te accepteren. Maar dan moet de raad ook accepteren dat daardoor projectontwikkelaars er soms van af zullen zien en dat woningen wellicht duurder zullen worden. De raad moet dus altijd een keuze maken. Als dan al die mensen en middelen moeten worden ingezet, zegt de PvdA dat dit voornamelijk bij de bestaande woningbouw moet gebeuren omdat die achter loopt.

De heer **Van Heuven** (PvdD) stelt dat de PvdA altijd de mond vol heeft over de klimaatcrisis. Nu wordt de keuze gemaakt om de nieuwbouw maar een heel stuk minder duurzaam te laten zijn. Maar uiteindelijk is het echt wel in het voordeel van de inwoners die gewoon minder energielasten hebben. Dat verhaal moet de PvdA toch aanspreken. De rekening komt terecht bij de ontwikkelaars. Dat is toch een goed verhaal.

De heer **Cornielje** (PvdA) vindt het wel spannend wat de heer Van Heuven doet. De PvdA zegt: “Waar ligt de grootste duurzaamheidsuitdaging?” Die ligt bij de bestaande woningvoorraad, daarin zitten de woningen met de slechte energie-labels. Daarop moet volgens de PvdA de focus worden gericht. Wanneer die eisen strenger worden gemaakt, betekent dat dat er meer mensen en middelen nodig zijn bij nieuwbouw. Dat betekent ook dat die mensen en middelen dan niet de bestaande woningvoorraad kunnen verduurzamen. De PvdA maakt dan de keuze voor de bestaande woningvoorraad omdat die het minst energieuw is. Dat is een heel logische conclusie.

De **voorzitter** vraagt de leden ermee rekening te houden dat voor dit punt een halfuur is uitgetrokken.

De heer **Vintges** (VVD) geeft aan dat het voornamelijk om de stadsverwarming gaat. De VVD Utrecht vindt dat de gemeente af moet van de gedachte dat stadsverwarming geldt als een zogenaamde plus in de formule bij energiezuiniger bouwen. Bij ontwikkelingen leidt het gebruik van stadsverwarming ertoe dat dingen die bij een huis als standaard worden beschouwd voor wat gedaan moet worden niet meer worden gedaan door die 1,2 in de berekening voor stadsverwarming. Daarom vraagt hij aan de wethouder of dat beeld klopt en of zij erop wil toezien dat de minimumeisen wel gewoon worden gehaald, als stadverwarming wordt toegepast bij woningbouw.

De heer **Snijder** (Student & Starter) bedankt voor het initiatief. Het is goed dat burgers naar de raad komen. Zijn fractie sluit zich aan bij de vragen van GL en deelt de kritiek die de PvdA daarnet uitte. De focus is voor zijn fractie zeker belangrijk met betrekking tot de nieuwbouw. De PvdD had het daar net over. Ook zijn fractie heeft de motie in 2021 ondertekend. Daarom is Student & Starter benieuwd naar de ruimte die de wethouder verder nog ziet, ook om eventueel te kijken naar andere partners om een kwaliteitsverklaring te laten vaststellen die duurzamer is en bewoners niet opzadelt met hogere energierekeningen.

Mevrouw **Alblas** (CU) kan zich volledig aansluiten bij de inbreng van GL.

De **voorzitter** vraagt de heer Zorn of hij direct kan antwoorden op de vragen. Hij ziet dat deze dat kan.

De heer **Zorn** begint met het door EenUtrecht genoemde juridische aspect. De indieners hebben niet gezien dat het niet kan. De enige jurisprudentie die er is, is al wat oud. In het geval van Nieuwegein heeft de Raad van State wel degelijk beslist dat de gemeente Nieuwegein dat best kon aanscherpen omdat die gemeente in haar beleid energiezuiniger bouwen wil promoten. Er is geen jurisprudentie dat het niet mag, er is wel jurisprudentie dat het wel mag. Meer kan hij er niet aan toevoegen. Hij gaat in op de voordelen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) denkt dat niet alle raadsleden even deskundig zijn op dit vlak. Daarom vraagt hij de indiener nog iets te zeggen over het verschil tussen de EKV en de PCRG.

De heer **Zorn** zet uiteen dat de EKV een verklaring is van een door de minister aangewezen organisatie die iets goedkeurt. Dat brengt dan het predicaat erkenning mee. Dit is een zogenaamde gecontroleerde kwaliteitsverklaring. Die mag worden geaccepteerd, maar het is geen verplichting. Het BCRG (Bureau Controle en Registratie Gelijkwaardigheid) is een private organisatie die die kwaliteitsverklaring alleen controleert op een aantal punten; dat is niet meer dan een administratieve bezigheid die dit bureau voor 1200 euro uitvoert. Dat levert nog niet een erkenning op en daarmee ook niet een verplichting om dit te accepteren. Het BCRG zegt zelf ook op zijn website dat zijn verklaringen mogen worden erkend en mogen worden gebruikt, het is geen verplichting en dat geldt wel voor de erkende verklaring. Die moet worden geaccepteerd.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of de samenvatting is dat het BCRG een private verklaring afgeeft die de overheid naast zich kan neerleggen en dat de EKV echt de wettelijke grondslag is. Dat is hier niet aan de orde. Hij begrijpt van de heer Zorn dat dit juist is.

De heer **Zorn** gaat in op de tweede vraag van EenUtrecht. Gevraagd werd of hij dit in een percentage kan uitdrukken. Hij heeft geen percentage bij de hand, maar hij denkt dat het ligt in de

orde van 10 tot 20%. Het gaat natuurlijk om wat een vervangende maatregel oplevert. Het warme water van de stadsverwarming blijft gewoon binnenkomen. De vervangende maatregel moet de energiebesparing opleveren en die ligt in de door hem genoemde orde. Dat is dan 10 tot 20% van het gebruik van de woningen zonder het gebruik dat de individuele bewoner eraan toevoegt.

Daarover is weinig te voorspellen, de ene bewoner gebruikt meer energie dan de andere. GL wil eigenlijk dat de wethouder op een andere manier zorgt voor meer energiebesparende maatregelen, maar de wethouder heeft zelf al aan gegeven dat zij weinig middelen heeft. Zij kan niets afdwingen. De gemeente zou de mogelijkheid krijgen om de BENG-eisen aan te scherpen. Dan zouden er veel meer mogelijkheden zijn om eisen te stellen. Maar minister De Jonge heeft dat allemaal voorkomen, dat gaat allemaal niet door. Voor een gemeente zijn er weinig instrumenten om dat af te dwingen. Dit is er toevallig nog wel een en dan vraagt spreker zich af waarom de gemeente die niet zou gebruiken. Op een andere manier lukt het kennelijk niet. Spreker begrijpt eigenlijk de PvdA ook niet. Dit gaat zuiver over nieuwbouw. Het gaat om de 60.000 woningen die Utrecht wil bijbouwen. Hij is het er helemaal mee eens dat de bestaande bouw ontzettend achterloopt. Maar het probleem daarbij is weer dat het heel veel geld kost. Deze maatregel kost de gemeente geen geld en ook geen mankracht. Het is in feite een administratieve maatregel. De kosten liggen inderdaad bij de projectontwikkelaar. In zijn kostenberekening maakt spreker echter ook duidelijk wat die effecten zijn. Het levert ook baten op.

De heer **Cornielje** (PvdA) vraagt de heer Zorn of hij zich zorgen maakt over de mogelijke effecten die dat heeft op de woningbouw en over de woningbouw die dan misschien niet doorgaat.

De heer **Zorn** kan daar weinig over zeggen. Het zou kunnen. Als iemand de woning met of zonder kwaliteitsverklaring bekijkt, die dus wel op de stadsverwarming blijft aangesloten, dan gaat het om 2000 euro en bij de kleinste woningen om 1500 euro. Daartegenover staat een mogelijke huurverhoging omdat een woning met een hoger energielabel in principe meer huur kan opbrengen.

Wethouder **Van Hooijdonk** denkt dat alle aanwezigen hetzelfde willen: een goede kwaliteit nieuwbouw, inclusief alle energieprestaties en daarmee ook lagere woonlasten voor mensen. Het college wil echt hoge temperatuurstadsverwarming voorkomen bij nieuwbouw. Die nieuwbouw is te goed om die te verwarmen met hoge temperatuurstadsverwarming. Dat is duidelijk en hierover bestaat geen verschil van inzicht. Spreekster is sinds 2014 wethouder. In de eerste periode van 2014 tot 2018 heeft het college ook met de raad intensieve gesprekken gehad toen de getallen uit die kwaliteitsverklaring niet bleken te kloppen. Dat had invloed op de kwaliteit van de gebouwde woningen, met name in Leidse Rijn. Misschien echoot de situatie van toen nog een beetje na, maar in deze tijd kan dat niet meer op dezelfde manier voorkomen. Dat heeft te maken met de nieuwe regels rond bouwbesluiten, het BENG-verhaal. Hetzelfde geldt voor Nieuwegein. Dat is een oudere casus uit een tijd waarin er andere bouwregels golden. Nieuwegein kon op dat moment met een beroep op die bouwregels het punt maken van een kwalitatief te slechte schil. Dat zou nu niet meer kunnen. Als een gebouw aan de BENG-eisen voldoet, dan is die schil beter dan die was onder de oude bouwregeling. Die schil wordt ook niet meer beïnvloed door die kwaliteitsverklaring van de stadsverwarming. Dat is echt anders dan vroeger. De schil van het huis wordt daar niet door beïnvloed. Er zijn ook nog een BENG-2 en een BENG-3. Die gaan over het systeem dat aan die woning is gekoppeld. Dat moet ruim worden gezien, ook zonnepanelen vallen eronder. Daar is inderdaad nog wel wat invloed. Dat is het wezenlijke verschil met vroeger. GL vroeg hoe het college dan stuurt op die doelen. Voor een deel is dat inderdaad ingewikkeld. Daar is hier ook al over gesproken. Onder het oude Bouwbesluit, maar ook nu weer onder de Omgevingswet mag de gemeente er geen zogenaamde 'kop' op zetten. Dat betekent dat zij publiekrechtelijk geen hogere prestaties mag eisen van ontwikkelaars. Dat is lastig. Het college probeert het op een wat zachtere manier, dus niet voorschrijvend, met het Utrechts Energieprotocol. Daarin vraagt de gemeente om zo hoog mogelijke prestaties, ook op het gebied van het energiesysteem, op en aan het gebouw en vervolgens in het gebied. Privaatrechtelijk kan de gemeente wat meer sturen. Het college ziet dan ook dat waar de gemeente grondposities heeft en aanbesteedt de prestaties ook hoger worden. Dat laat zien dat de gemeente in technische zin nog wel wat kan, maar dat daar waar de gemeente alleen publiekrechtelijk stuurt de prestaties lager zijn. Dat is inderdaad gemist potentieel. Het college wil ook in het nieuwe Warmteplan dat het gaat maken de maximale juridische ruimte zoeken om daarmee de regie te voeren en zoveel mogelijk die hoge temperatuurverwarming in nieuwbouw te voorkomen. De mogelijkheden van de Omgevingswet zijn onderzocht, maar daar kwam niets uit. Om te laten zien dat het college echt

alles uit de kast wil halen om hier meer te sturen wijst zij op een aanpassing van de Verordening kabels en leidingen. Daarin heeft het college opgenomen dat het over een soort 'nucleaire optie' beschikt om, als het denkt een goede zaak te hebben, op basis van de bevoegdheid op het toestaan van leidingen onder de grond in te grijpen. Het college heeft dit nog niet in de praktijk toegepast en het weet ook niet voor 100% zeker of dit stand houdt bij de rechter. Zij geeft dit echter aan om te laten zien dat het college heeft gezocht naar mogelijkheden hierop te sturen. Het college denkt niet dat wat nu wordt voorgesteld deze mogelijkheid geeft. Ook de nieuwe informatie levert volgens de juristen van de gemeente geen nieuwe inzichten op. Zij beroept zich op de juristen, zij heeft er zelf niet voor doorgeleerd. Het weigeren van een kwaliteitsverklaring gaat echt over situaties waarin er redenen zijn om aan te nemen dat die verklaring getalsmatig niet klopt. De bouwregelgeving gaat ervanuit dat allerlei cijfers en rekensommen worden ingevoerd. Als er aan zo'n cijfer wordt getwijfeld, dan mag iemand dat 'deleten'. Maar als er geen twijfel is aan dat cijfer, dan moet het gewoon worden ingevuld. Er zit wel een zekere logica in. Zij heeft al aangegeven dat het tegenwoordig, anders dan vroeger, geen invloed heeft op de kwaliteit van de woning, maar alleen op het systeem eromheen. Tegen de heer Vintges zegt zij dat het college ervoor gaat dat het allemaal klopt.

Het college oefent daar wel actief toezicht op uit, maar, zoals zij al heeft aangegeven, wetten bieden niet zoveel ruimte als het college zou willen. Zij herhaalt dat er zo potentieel is dat niet wordt geoogst. De PvdD vraagt eigenlijk, los van de vraag of het wel of niet mag, hoe erg het is, als de gemeente iets doet dat niet mag. Uiteindelijk is dat iets van de raad, maar zij zou het zelf een wonderlijke stap vinden, ook omdat de gemeente dat verliest bij de rechter. Dan zou het college zijn zaak moeten bepleiten in Den Haag.

De heer **Van Heuven** (PvdD) wijst erop dat de gemeente Utrecht vaker beslissingen neemt die zij bewust naar de rechter wil brengen. De raad heeft bijvoorbeeld een initiatiefvoorstel aangenomen om mensen met een laag inkomen te ontzien bij bepaald beleid. Die ruimte is er. Utrecht kan een voortrekkersrol vervullen. De heer Zorn zegt dat het niet meer accepteren van die kwaliteitsverklaring duurzame voordelen heeft. Dan moet de wethouder daar toch blij mee zijn? Wat staat haar in de weg om de lijn Zorn te volgen?

Wethouder **Van Hooijdonk** meent dat dat initiatiefvoorstel eenzelfde soort casus is. Inhoudelijk waren raad en college het wel met elkaar eens. Maar ook daar heeft het college zijn enthousiasme getemperd omdat het gewoon niet mag van de wet. De raad heeft daar in meerderheid gezegd dat hij het toch doet. Zij zei al dat de raad dat kan doen, maar daar verandert haar advies niet door. Dan is er een gereede kans dat de gemeente bij de rechter eindigt voor bepaalde projecten waarbij die projecten averij oplopen. Dit wordt openbaar besproken. De rechter kan dus ook lezen dat iemand twijfels heeft of dit wel mag en of de onderbouwing wel deugt.

De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat de wethouder ingaat op het inleidende deel van zijn vraag. Maar de vraag was wat er gebeurt, als de raad de lijn Zorn wel volgt. De heer Zorn zegt dat het duurzame voordelen heeft. Als er dus echt duurzame voordelen zijn en de nieuwbouw daardoor energiezuiniger wordt, dan moet de wethouder daar toch blij mee zijn? Dat is zijn vraag.

Wethouder **Van Hooijdonk** meent dat zij wel antwoord heeft gegeven. Zij heeft namelijk gezegd dat de kans dat de gemeente dan bij de rechter eindigt haar groot lijkt. De gemeente gaat dan immers een ontwikkelaar dwarsbomen die niet voor niets dit voorstel doet. Dat is de logica van het systeem waar de gemeente in zit. Dan komt de gemeente voor de rechter met een zaak waarvan het college zegt dat de onderbouwing niet sterk is. Dit wordt openbaar in de notulen van de raad. De vraag is dan of de gemeente dan een sterke zaak heeft, of zij die zaak wint en of zij al die averij, al dat geld en al die vertraging wil. Haar keuze is het niet, zij denkt dat het geen sterk verhaal is. Uiteindelijk is het zo dat er wetten en regels zijn in dit land en haar basishouding is toch dat iemand zich daaraan houdt.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) denkt dat twee dingen door elkaar lopen. Hij had twee verschillende vragen gesteld, maar de wethouder voegt ze samen tot één. Hij wil ze toch splitsen. De eerste vraag blijft of de wethouder anders dan in het verleden nu erkent dat het juridisch kan, even los van de beoordeling. Het verhaal is privaatrechtelijk, de heer Zorn heeft dat net goed uitgelegd.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft die vraag al beantwoord. Het antwoord is dat het college geen nieuw inzicht heeft opgedaan. De juristen van de gemeente zijn nog steeds van mening dat die positie er niet is.

5 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt dan aan de wethouder of zij dat kan uitleggen. Zij kan in deze commissie niet volstaan met de mededeling dat het niet kan. Die tijd is voorbij. Zij moet ingaan op de argumenten. De heer Zorn komt met argumenten. De wethouder moet echt antwoorden.

10 Wethouder **Van Hooijdonk** heeft ook dit al toegelicht. Zij heeft gezegd dat het systeem zo in elkaar zit dat er simpel gezegd een spread sheet is waarin allerlei cijfers moeten worden ingevuld voor de verschillende onderdelen van de BENG-normen. Als er bij een van die cijfers twijfel is of dat goed is, dan is er twijfel ten aanzien van dat getal en dan kan dat getal niet worden ingevuld. Maar zolang iemand geen twijfel heeft aan dat getal, heeft hij geen grond om dat getal niet in te vullen. Dat is volgens het college hier aan de hand.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) begint bijna te geloven dat de wethouder het niet snapt. Doordat zij ingaat op het feit dat er geen grond is om die verklaring af te wijzen omdat die cijfers allemaal correct zijn ingevoerd gaat de wethouder wel voorbij aan zijn eerste vraag of zij erkent dat zij juridisch wel in de positie is om dat te doen. Hij begrijpt hieruit dat de wethouder zegt dat zij zich wel in die juridische positie bevindt en dat de raad die verklaring kan verwerpen, maar dat zij om die verklaring te kunnen verwerpen wel goede inhoudelijke gronden moet hebben. De volgende vraag is dan of die twee vragen uit elkaar kunnen worden getrokken, de juridische positie en de inhoudelijke beoordeling. Spreker is daar niet van overtuigd.

25 De **voorzitter** wijst de heer Dijkstra erop dat hij nog acht seconden spreektijd heeft.

Wethouder **Van Hooijdonk** wil even ingaan op het type debat dat nu plaatsvindt. Zij heeft al gezegd dat zij geen jurist is en dat zij ook niet is opgeleid in energieregeling. Dat geldt ook voor de meeste leden van deze commissie. Als de commissie hier de diepte in wil, dan is een ander soort sessie nodig met een ander soort deskundigen. Maar dit is een opmerking terzijde. Zij meent dat zij alles heeft aangeraakt. Er is hierover al meerdere malen correspondentie gevoerd. Het college heeft al eerder gezegd dat het inhoudelijk geen reden heeft om aan de inhoud van de verklaring te twifelen. Dat is dus de inhoudelijke beoordeling. Dan is de stelling: dat doet er niet toe, je kunt het toch gewoon weigeren. Aan het inzicht van het college liggen inderdaad geen vijf onderzoeken en geen jurisprudentie ten grondslag, maar dat inzicht is dat zonder dat er echt twijfel is aan de inhoud van de verklaring die verklaring niet zomaar uit dat BENG-model kan worden geschrapt. Dat geldt ook voor andere zaken, zoals bouwmaterialen. Er zijn methodes voor in de wetgeving om, als er wel twijfel bestaat, daar iets neer te zetten. Als er geen twijfel is, kan de gemeente daar niet aar hartenlust in shoppen. Zo ziet het college het. Zij heeft dit daarnet ook gezegd. Zij heeft in reactie op de heer Van Heuven gezegd dat, als de raad bewust iets wil doen waarvan het college zegt dat het juridisch slecht gaat, de raad de baas is in deze stad. Dat kan, maar zij heeft wel uitgelegd dat het college meent dat dat niet op, maar over het randje is.

45 De **voorzitter** stelt vast dat een aantal fracties hierover van mening verschilt met het college.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft nog twee vragen te beantwoorden. Misschien heeft zij het niet goed gehoord, maar zij meent dat de heer Dijkstra vroeg of zij kan reageren op de stukken van de indiener. Zij vond dat een wat ongerichte vraag omdat het ongeveer vijftien dicht bedrukte kantjes waren. Zij begrijpt dat zij de vragen van de heer Dijkstra voldoende heeft beantwoord.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft een punt van orde. Hij heeft de stukken genoemd. Het waren de stukken van 5 december 2023 en het stuk van 14 maart 2024 met het financiële voordeel. Het gaat om een reactie expliciet op die twee stukken.

55 Wethouder **Van Hooijdonk** vindt dat wel ingewikkeld. Het zijn vrij lange stukken. Wat is een reflectie? Het college heeft niet al die rekensommen nagerekend. Volgens haar is dat ook niet de kern van het gesprek met de commissie. De commissie en zij zijn het met elkaar eens dat zij woningen willen die zo goed mogelijk zijn en dat zij een zo goed mogelijk energiesysteem willen. Dat is niet het punt. Het punt is of het wel of niet mogelijk is om een kwaliteitsverklaring te

60

weigeren omdat dat mogelijk wat effect heeft op het energiesysteem, bijvoorbeeld het aantal zonnepanelen. Het zal geen effect hebben op de schil van de woningen, wat vroeger wel zo was. Dat is de kern van de vraag. Als de heer Dijkstra nog andere vragen heeft, dan staat zij daarvoor open. Een algemene reflectie op de stukken lijkt haar ingewikkeld, ook omdat die vrij laat kwamen.

5 Zij heeft nog de vraag van de heer Van Heuven over die vijf punten van de heer Zorn. Zij ziet deze vergadering niet als een soort promotieceremonie en zij is ook geen wetgevingsjurist. Zij probeert vragen op een enigszins begrijpelijke wijze te beantwoorden en dat is dan vaak in spreektaal. Zij zal dat nu ook doen. Volgens haar staat de strekking van haar beantwoording nog steeds

10 overeind. Zij gaat de punten langs. Het eerste punt ging over hoelang het van kracht was. Het zal een aantal jaren zijn geweest, zij kan het niet op de maand af zeggen. Het tweede punt was geen afhankelijkheid van de kwaliteitsverklaring. Zij is daarin nu iets preciezer geweest, dus niet op BENG 1, wel op BENG 2 en 3. Het derde punt was het weigeren van de verklaring. Daar is uitgebreid over gesproken, het college kijkt daar anders tegenaan. Het vierde punt was

15 Nieuwegein. Nieuwegein kon op grond van het toen geldende Bouwbesluit zeggen dat deze gemeente de kwaliteit van de schil niet goed genoeg vond. Het is dus niet zo dat Nieuwegein toen heeft gezegd dat zij de kwaliteitsverklaring afwees. Spreekster heeft zich toen onzorgvuldig uitgedrukt, maar het blijft staan dat het niet ging over het verwerpen van de kwaliteitsverklaring. Het laatste punt was de effecten. In de beleving van het college heeft dat vooral effect op BENG-2 en BENG-3 en minder dus in de tijd van de casus Nieuwegein op de kwaliteit van het gebouw zelf.

20 In de loop van de tijd zijn gewoon andere bouwregels gaan gelden. Spreekster wijst erop dat, als de commissie heel specifieke antwoorden wil van een wetgevingsjurist, zij bij haar aan het verkeerde adres is. Commissie en college voeren hier een politiek-bestuurlijk debat. Dit is de strekking die zij meekrijgt van haar adviseurs. Als de raad de diepte in wil, dan moet daar iets anders voor worden georganiseerd.

25 De heer **Van Heuven** (PvdD) merkt op dat er een verschil is tussen politiek en juridisch. Daarom zijn zijn collega's en hij raadsleden en op enkele uitzonderingen na geen juristen. Hij vraagt wat de wethouder ervan vond dat zij het etiket 'onzorgvuldig' opgeplakt heeft gekregen. Hij vond dat schokkend. Ook al is de wethouder geen jurist, dan moet haar beantwoording toch wel correct zijn.

30 Wethouder **Van Hooijdonk** meent dat de beantwoording natuurlijk correct moet zijn. Tegelijkertijd vraagt zij clementie voor de manier waarop hier een debat wordt gevoerd. Het is mogelijk hierover van mening te verschillen, maar zij denkt dat het debat gewoon niet kan worden gevoerd op het

35 niveau waarop de deelnemers aan dit debat allemaal wetsartikelen letterlijk citeren. Zij kan dat in elk geval niet. Zij probeert altijd vragen oprecht, integer en zo inhoudelijk mogelijk te beantwoorden. Maar hier wordt de commissie wel zo diep de techniek ingezogen om het correct te doen. Dat was niet zo, maar de strekking staat nog steeds overeind.

40 De **voorzitter** vraagt of er vragen niet beantwoord zijn.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft misschien de beantwoording gemist. Zijn laatste, misschien hypothetische vraag was of de wethouder de voordelen ziet van het niet erkennen van de verklaring. Gesteld dat de gemeente die mogelijkheid wel had en zij de kwaliteitsverklaring bewust zou kunnen afwijzen omdat zij ziet dat iets niet klopt, ziet de wethouder dan wel de voordelen voor het energiezuiniger bouwen?

45

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat zij dat ook al een paar keer heeft gezegd. Voor de kwaliteit van de schil van de woningen zal dat niet uitmaken. Het zal iets uitmaken voor het energiesysteem. Zoals gezegd, kunnen daar ook zonnepanelen onder vallen. Over het einddoel zijn commissie en college het eens. Het college zoekt in alle hoeken en gaten om meer te sturen op betere woningen. Het college denkt dat deze route aan de verkeerde kant van het randje terechtkomt.

50

55 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat de heer Zorn zegt dat het substantieel kan zijn, 10 tot 20%. Twijfelt de wethouder aan dat getal of niet?

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft pas deze week allerlei stukken gehad. Haar ambtenaren en zij hebben dat nog niet na kunnen rekenen. Zij weet dus niet of dat soort getallen wel of niet klopt. Zij

denkt dat dat ook niet de kern van de zaak is. De kern van de zaak is of dit een weg voorwaarts is of niet.

5 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat, als zijn fractie beslist om hiermee door te gaan, het de kern van de zaak kan worden. Zegt de wethouder dat zij nu geen reden heeft om te twijfelen aan die 10 tot 20% en dat zij het niet heeft onderzocht? Is dat de situatie?

Wethouder **Van Hooijdonk** antwoordt dat de situatie is dat het college het niet heeft gecheckt.

10 De **voorzitter** stelt vast dat de vragen zijn beantwoord. Hij geeft de indiener de gelegenheid om op de antwoorden van het college te reageren.

15 De heer **Zorn** hoort dat de wethouder herhaalt dat het bij de zaak Nieuwegein allemaal over de schil ging. Daar ging het inderdaad ook over. Maar het is niet waar dat het weigeren van de kwaliteitsverklaring geen effect op de schil zal hebben. Het is aan de indiener van het plan om dat te bepalen. Hij heeft al het voorbeeld genoemd van het toepassen van driedubbel glas in plaats van gewoon dubbel glas. Dan zal in de meeste gevallen de kwaliteitsverklaring niet meer nodig zijn en dat driedubbel glas is wel degelijk onderdeel van de schil. Dat argument klopt dus gewoon niet. Het kan zowel invloed hebben op BENG-1 dat inderdaad alleen over de schil gaat als op Beng-2 en BENG-3. Tegenwoordig wordt het warme tapwater relatief gezien een steeds
20 belangrijker onderdeel van het energieverbruik van een woning. Kennelijk vindt de wethouder dan niet dat de gemeente daar dan iets mee te maken heeft. Het is hem een raadsel dat zij steeds de nadruk op die schil legt. Hij herhaalt dat het BCRG zelf zegt dat de verklaringen kunnen worden geaccepteerd. De BCRG zegt ook niet dat het niet mag. Hij heeft er verder niet veel aan toe te
25 voegen.

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen meer zijn. Hij vraagt of er behoefte is aan een raadsbehandeling.

30 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) wil het onderwerp graag doorgeleiden naar de raad. Er komt een agendering.

De **voorzitter** begrijpt dat de heer Van Heuven meedoet. Spreker concludeert dat het onderwerp wordt doorgeleid naar de raad en dat er een uitspraak komt. Hij moet even kijken of het in de
35 volgende raadsvergadering kan of dat het de daarop volgende raadsvergadering wordt. Hij vraagt of 15 minuten voldoende is.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) denkt dat 10 minuten genoeg is.

40 De **voorzitter** stelt vast dat het 10 minuten wordt. Hij dankt de heer Zorn voor de agendering en de bespreking in de commissie.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 11.41 uur. De heer Bos vervangt de heer Van Steeg als
45 voorzitter.

De **voorzitter** heropent de vergadering om 11.48 uur.

9. Raadsbrief Actualisatie uitvoeringsprogramma's energie besparen gebouwde omgeving

50 De **voorzitter** deelt mee dat de behandeltijd voor dit onderwerp 30 minuten is. Hij verzoekt de commissieleden de discussie binnen die 30 minuten af te ronden omdat de commissie al achter loopt op het schema. De agenderende fracties willen graag in debat met de commissie en de wethouder over deze raadsbrief met daarbij onder andere aandacht voor de voortgang van het
55 programma energie besparen gebouwde omgeving en de stand van zaken rond particuliere verhuurders en ondernemers. De bespreking vindt plaats in één termijn.

Mevrouw **Alblas** (CU) is blij met deze actualisatie omdat alle energie die wordt bespaard niet hoeft te worden opgewekt. Dat betekent iets minder netcongestie en voor grijze stroom minder verbranding. Wel heeft haar fractie nog een paar vragen. Bij lagere gasprijzen zakt bij mensen de urgentie om te besparen. Hoe houdt de gemeente de inwoners, ondernemers en verhuurders hiervoor gemotiveerd? De CU vindt het zorgelijk dat de ondernemers nog te weinig in beweging komen. Dat is vooral zonde voor hen zelf omdat verduurzamen juist voordelen oplevert. Haar fractie ziet dat de subsidie via het energieloket bij lange na niet opkomt. Dat is echt zonde. Haar fractie vindt ontzorgen een goed plan. De CU vraagt zich af of een energiecoach actief kan worden ingezet om ondernemers te benaderen, bijvoorbeeld met een gratis energiescan. Deze coach kan ook het gesprek met een ondernemer aangaan over wat een ondernemer kan doen met betrekking tot duurzaamheid. Misschien kan hij een lijst achterlaten met de opties die er zijn en waarvoor subsidie mogelijk is. Ook weet de CU dat investeerders en verhuurders van particuliere huurwoningen weinig gebruik maken van bestaande subsidies. Daarom vraagt haar fractie waarom er dan nog een extra gemeentelijke subsidie moet worden ingevoerd bovenop de landelijke subsidie. Een meldpunt bij het huurteam vindt de CU een goed idee, maar zij vraagt af of meer mogelijk is. Door hier op de huurder in te zetten kan de gemeente de verhuurder wellicht gemakkelijker bereiken of in beweging krijgen. De verhuurder heeft geen baat bij de verduurzaming, de huurder betaalt immers zijn rekening. Spreekster vraagt of de wethouder nog extra kansen ziet om de huurders te motiveren en hen te helpen om actiever contact te nemen met hun huisbaas bijvoorbeeld om hem te verzoeken te verduurzamen. Zij vraagt tenslotte of de uitkomst van het landelijke onderzoek er al is en, zo ja, wat de gemeentelijke acties zullen worden.

De heer **Te Hoonte** (VVD) sluit zich om voortgang te maken voor een groot deel aan bij de vragen van de CU. Een ander aspect dat zijn fractie opviel is dat er in de brief als voorbeeld wordt genoemd het inspireren van mensen om minder boilers, cookers en dergelijke te gaan gebruiken, terwijl het overdag iets warm maken tijdens de piekbelasting van zon juist een oplossing kan zijn. De VVD vroeg zich af wat voor regie de gemeente voert ten aanzien van situaties waar het gebruik van dit soort apparaten en netcongestie elkaar raken en wat de gemeente als boodschap meegeeft. Spreker zelf vond het een heel uitgebreid pakket van dingen die de gemeente doet met behoorlijk wat kleine interventies. Het is moeilijk daarin het overzicht te krijgen. Zijn vraag is of het iets meer geclusterd kan worden naar doel en concreet resultaat. De gemeente helpt mensen met subsidies voor het isoleren van hun huis, maar hij kon geen grip krijgen op het aantal huizen dat Utrecht heeft geïsoleerd en wat de resultaten daarvan zijn.

Mevrouw **Heijne** (GL) sluit zich aan bij de inbreng van de CU. Daarnaast heeft zijn drie punten waarvan zij er één inbrengt bij het agendapunt netcongestie. Haar eerste punt betreft de zonnepanelen bij mensen met lage inkomens. In de brief staat dat die mensen worden ondersteund via het Nationaal Warmtefonds. Daar kunnen mensen een lening aangaan en er wordt een inkoopactie opgezet. GL heeft daarover toch vragen en zorgen. Een rente van 0% is natuurlijk ontzettend goed, maar zij heeft wel vakere gezien, bijvoorbeeld bij studenten, dat een rente van 0% werd beloofd, maar dat het in de loop van de tijd toch wat anders werd. Zij vraagt om een reactie op deze zorgen. Het gaat hier om een kwetsbare groep. GL is zich ervan bewust dat het per saldo een voordelige optie is en dat mensen er uiteindelijk financieel op vooruit zullen gaan, maar tegelijkertijd is het wel weer een extra lening met veel risico. Hoe wordt voorkomen dat deze mensen in betalingsproblemen komen en hoe wordt dat gemonitord? De vraag over warmtepompen zal zij straks stellen. In een eerder debat is gesproken over het 'gespikkeld bezit'. Ook in de brief staat dat het duur is voor woningeigenaren. De wethouder heeft in dat debat aangegeven dat wordt verkend of er subsidie voor kan worden ingezet. Dat leest zij niet in de brief. Zij vraagt om een reactie.

Wethouder **Van Hooijdonk** beantwoordt de vragen in de volgorde waarin zij zijn gesteld. Mevrouw Alblas gaat in op de zakkende urgentie. Dat is een terecht punt. Het college probeert uit alle macht mensen te inspireren en te mobiliseren op de momenten waarop dat de meeste kans van slagen heeft. Midden in de zomer langs gaan heeft wat minder effect dan in de winter. Het college doet daar alles aan op alle mogelijke manieren, maar weinig communiceert zo indringend als hoge prijzen. Zij vreest dat de gemeente daar niet helemaal tegenop kan. De activiteiten zijn enorm opgeschaald in de tijd dat er veel werd gesproken over energiearmoede. Daar heeft de gemeente veel van geleerd. Er zijn veel meer huis aan huisbezoeken, ook als mensen er niet om hebben gevraagd. Hetzelfde geldt voor de opendeuren campagne waarbij bij ondernemers wordt binnengestapt. De gemeente probeert zo laagdrempelig mogelijk te zijn. In de wijkaanpak komt de

gemeente uiteindelijk alle adressen in Utrecht tegen. Wat de ondernemers betreft heeft de gemeente in het afgelopen jaar nog een snelle actie uitgevoerd die misschien geen beauty was. Er was nog wat financiële ruimte in de EFRO-subsidie en daaruit is een vouchersysteem gemaakt voor ondernemers. In eerste instantie liep die actie niet goed, maar na enige interventies heeft de gemeente daarmee toch een wel een hoog bereik gehaald. Dat is gebeurd nadat de commissie de brief heeft ontvangen. Het college heeft daar nog een behoorlijke push aan kunnen geven. Daar zit ook een aantal lessen in die de gemeente bij de gewone dienstverlening via het energieloket kan toepassen. Het college zal aanbieden dat zeker het kleinere mkb een advies, een gesprek en begeleiding krijgt zodat deze ondernemers echt op weg worden geholpen. Dit ligt in het verlengde van de energiecoach die de CU noemde. Het college merkt dat bij echt kleine ondernemingen meestal te weinig capaciteit en deskundigheid aanwezig is om zelf op weg te gaan naar verduurzaming. Bij grote bedrijven ligt dat anders. Dit wordt dit voorjaar allemaal opgebouwd. Ook de particuliere verhuur is een terecht punt van mevrouw Alblas. In de brief was er nog sprake van een kleine slag om de arm, maar het college is nu zelf ook tot de conclusie gekomen dat de beschikbaarheid van fondsen niet per se het probleem is, maar dat de laagdrempeligheid dat wel is. De Rijksoverheid is dat nu ook aan het verbeteren omdat de regeling niet goed toegankelijk bleek te zijn via het FVO (Fonds Verantwoord Ondernemen)

Bij het Rijk gebeurt het een en ander en het college probeert daarop mee te liften. De gemeente Utrecht probeert ook een soort gidsfunctie te vervullen om mensen toe te kunnen leiden naar die landelijke regelingen. Het landelijke onderzoek is nog niet gepubliceerd, maar het college heeft al wel een soort preview ontvangen. Daar komt in ieder geval uit dat veel particuliere verhuurders zich zo onzeker voelen in deze markt met allerlei nieuwe wetgeving op komst dat zij zich eigenlijk beraden of zij wel particulier verhuurder willen blijven. Dat levert niet de goede modus op om te gaan investeren in het bezit. Daarnaast is er een substantiële groep die perspectief ziet om te verduurzamen. Het college hoopt die op te sporen om met hen in gesprek te komen. Er zijn echt wel veel kleine verhuurders die één woning of een klein aantal woningen hebben. Voor deze verhuurders is het niet hun dagelijkse bezigheid en dan weten zij niet zo gemakkelijk de weg. Dan is het een uitdaging voor de gemeente om dat soort kleine verhuurders te helpen. Dit voorjaar gaat het college daar ook mee beginnen. Het is lastig om een goede database te krijgen met alle verhuurders erin. Het college probeert zoveel mogelijk verhuurders te bereiken met een brief waarin staat hoe de gemeente hen kan helpen om hun bezit te verduurzamen. Daarnaast zet het college ook in op de huurders, zoals de CU vraagt, maar wel volgtijdelijk. Het college wil dat de verhuurder eerst weet wat hij kan en wat hij moet doen. Daarna kan de gemeente proberen met de huurders in gesprek te gaan en zeker daar waar de gemeente zeker weet dat het vastgoed echt niet goed is. Het college wil kleinschalig beginnen op een aantal plekken waarvan bekend is dat het bijvoorbeeld nog enkel glas is of dat er andere gebreken zijn. Het college wil met die huurders in gesprek gaan, waarschijnlijk via het huurteam, om hun verhuurder te stimuleren om dat te doen. Helemaal aan het einde van de escalatieladder zou dat ook juridisch kunnen worden aangepakt, al hoopt het college dat de gemeente daar niet terecht hoeft te komen. Net als bij de bedrijven wil het college hier de wortel en de stok hanteren. De netcongestievraag van de heer Te Hoonte is een goede vraag omdat besparing en congestie iets met elkaar te maken hebben, maar zij vallen natuurlijk niet zomaar samen. Congestie gaat natuurlijk niet over hoeveel elektronen of joules iemand gebruikt, maar over de piekmomenten en over de capaciteit die nodig is. Maar er is natuurlijk wel iets van samenhang. Als het totale verbruik omlaag gaat, gaat ook de piek en stukje naar beneden. Inmiddels zit Nederland al een jaar met het probleem van de netcongestie, maar iedereen is nog bezig te ontdekken wat er aan de hand is en wat er het beste aan kan worden gedaan. Degenen die bij de briefing waren - voor de VVD was dat de heer Vintges - heeft het college een aantal voorbeelden gegeven van hoe recent sommige inzichten zijn en hoe hard er nu gewerkt wordt aan het onderzoeken van welke maatregelen het beste kunnen worden genomen. Het college prepareert zich er wel op dat het voor een deel, dus niet exclusief of doorslaggevend, over besparing moet gaan. De heer Te Hoonte heeft wel gelijk, die boodschap moet dan wel goed worden geformuleerd. Het college merkt steeds meer dat dat best ingewikkeld is. Voor de gemiddelde consument moet het simpel worden gehouden terwijl het niet simpel is. Zij ervaart het nu als een aanmoediging om dat echt scherp te krijgen en daarin preciezer te worden in de loop van de tijd. Bij de opmerking over het overzicht kan zij zich alles voorstellen. Ook dat neemt zij mee. Zij ziet het als een uitdaging om het zo overzichtelijk mogelijk te presenteren. Wat voor vandaag is geagendeerd is een soort uitvoeringsprogramma. Het college rapporteert daarover in de voortgangsrapportage. Als de heer Te Hoonte wil zien wat de resultaten zijn, dan moet dat daarin terug te vinden zijn. Mevrouw Heijne ging in op de

zonnepanelen voor lage inkomens. Als er zorgen zijn dat de voorwaarden van die lening met 0% rente tijdens de looptijd veranderen, dan kan zij mevrouw Heijne geruststellen: dat gebeurt niet. Dat zijn de contractuele voorwaarden van die lening. Deze mensen hebben een afspraak met het Warmtefonds dat het 0% blijft. Het Rijk kan het beleid wel veranderen en voor nieuwe leningen andere voorwaarden stellen. Dan kan de gemeente Utrecht zich herbezinnen en nagaan of dit nog steeds de beste route is. Het college heeft over die extra lening ook nagedacht en het heeft daar ook over gesproken met partners die veel met huishoudens in deze doelgroep werken. Die hebben dit toch wel verantwoord geacht. Aan de ene kant wordt geïnvesteerd in iets dat opbrengsten genereert en wordt de rekening verlaagd, aan de andere kant zijn er gunstige voorwaarden. Alle specialisten - zij is dat niet - en mensen uit het sociale domein hebben goed gekeken en zij zeggen dat het verantwoord is om het zo te doen. De gemeente doet dit wel onder een heel goede begeleiding. Op verschillende plekken in de stad is het college bezig met het begeleiden bij gespikkeld bezit. Het ziet ernaar uit dat verschillende fondsen met vve's kunnen gaan werken. Het zijn fondsen die echt voor materiële kosten kunnen worden aangewend waardoor het voor mensen goedkoper wordt. Ook wordt een regeling voorbereid voor het ondersteunen van mensen met echt een laag inkomen, zoals de gemeente ook eigenaren van grondgebonden woningen met een heel laag inkomen heeft ondersteund. Toen werd 100% van de kosten vergoed. Het college bekijkt of dat hier ook kan. Bij een vve moeten immers de leden allemaal meedoen. Als er een paar mensen tussen zitten die dat helemaal niet kunnen betalen, is er echt een probleem. Met de al genoemde fondsen wil het college in een aantal wijken en specifiek in Overvecht aan de slag gaan. Spreekster hoopt de resultaten van deze projecten in de voortgangsrapportage te kunnen melden.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen gemiste vragen zijn. Er zijn geen toezeggingen. Hij vraagt of de agenderende fracties met deze bespreking hun doel hebben bereikt of dat behandeling in de raad nodig is.

Mevrouw **Alblas** (CU) meent dat dit voor haar fractie voldoende is geweest.

De **voorzitter** ziet dit ook voor de VVD voldoende is. Hij sluit dit agendapunt af. De commissie heeft (qua tijd) ruimschoots voldaan aan de opdracht die hij zichzelf gesteld had.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt om een korte schorsing voor een wisseling van de woordvoerders.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 12.14 uur en heropent deze om 12.16 uur.

10. Raadsbrief uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026

De **voorzitter** licht toe dat de agenderende fracties zich grote zorgen maken over de impact van netcongestie op de grote maatschappelijke opgaven voor de gemeente. Om black-outs en het stilvallen van de ontwikkeling te voorkomen willen zij op voorhand met de commissie en het college in gesprek over het uitvoeringsprogramma. Alle agenderende fracties zijn aanwezig behalve Stadsbelang Utrecht. De woordvoerder van die fractie had zelf last van netcongestie, hij is verhinderd.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) begint met een citaat: "Ons stroomnet raakt overvol en Afrikaanse toestanden dreigen, met stroomuitval en black-outs. Een noodplan is nodig". Deze oproep deed Jan Hopman, een van de oprichters van Urgenda en uitvinder van een van de eerste klimaatmodellen, afgelopen maandag toen netbeheerder TenneT bekend maakte dat er de komende tien jaar nog 60 miljard euro nodig is en waarschuwde dat de kritieke situatie rond het stroomnet voorlopig zo blijft. Ook Stedin luidt de noodklok. Voor 2026 wordt ook op het laagspanningsnet congestie verwacht. Stedin adviseert nu al om laadpalen op bepaalde momenten af te schalen omdat, als er straks congestie is op het laagspanningsnet, er geen huis meer bij kan. VOLT maakt zich zorgen dat deze signalen aan dovemans oren zijn gericht omdat het college de problemen rond netcongestie milder lijkt in te schatten. Het college schrijft in een raadsbrief dat flexibele oplossingen genoeg zijn om prioritering van ontwikkelingen te voorkomen

en dat, als de netcongestie zou verergeren, dit op een later moment nodig zou kunnen zijn. Ook uit de beantwoording van schriftelijke vragen van de VVD en haar fractie blijkt dat het college de urgentie niet voelt. Verergeren betekent in dit geval namelijk dat nieuwe ziekenhuizen, uitbreidende ondernemingen en verduurzamende inwoners niet meer stroom kunnen krijgen. Dat betekent stilvallen van de ontwikkeling van deze stad. Het college schreef in zijn antwoord dat het verergeren van netcongestie tot gevolg kan hebben dat de doelstellingen voor woningbouw, bedrijvigheid en verduurzaming in de komende vijf jaar niet kunnen worden gehaald. Dat zijn 15.000 nieuwe woningen die niet kunnen worden gerealiseerd. Zij herhaalt de oproep die VOLT in het afgelopen halve jaar meermaals heeft gedaan: maak werk van integrale energiesystemen, voorkom verergering van netcongestie en zoek lokaal naar oplossingen, stop met trajecten die zich alleen richten op duurzame warmte of duurzame elektriciteit en ga direct aan de slag met integrale energiesystemen. Spreekster hoort graag van de wethouder dat zij de urgentie die VOLT voelt deelt. Als zij die urgentie deelt, kan spreekster er dan van uitgaan dat zij gehoor geeft aan deze oproep?

De heer **Peters** (D66) hoort een vlammend betoog over integrale energiesystemen. Als dat echt de panacee was geweest, waarom gebeurt dat dan nog niet in het hele land? Zitten daar ook geen haken en ogen aan?

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) vindt dat een lastige vraag. Zij hoopt dat de urgentie die nu wordt geschetst wordt gevoeld. Zij hoopt ook dat de wethouder nu ook de urgentie voelt die haar fractie voelt.

De heer **Peters** (D66) denkt dat er binnen het college, maar ook bij de netbeheerder en in het hele land ontzettend veel mensen dag in dag uit bezig zijn om te kijken naar een oplossing van dit probleem. Die mensen kijken naar alle mogelijke oplossingen. Er zal vast wel een keer een integraal energiesysteem zijn overwogen en misschien lukt het wel op sommige plekken. Maar het wordt nu gepresenteerd alsof het de oplossing is voor het hele netcongestie probleem. Zijn vraag is of dat wel zo is.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) antwoordt dat dat volgens haar fractie zeker zo is.

De heer **Dijkstra** (CDA) hoort inderdaad een vlammend betoog. Het is een terecht punt, maar de vraag of de wethouder de urgentie daarvan ziet lijkt hem wel een vraag voor de Bühne. Er komen allerlei maatregelen. Wat het CDA betreft is het wat te veel papier, misschien moet de gemeente wat meer in de doe-stand komen. Denkt VOLT echt dat het college de urgentie niet ziet, en zo ja, waar leidt VOLT dat uit af? Het CDA ziet het niet.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) antwoordt dat haar fractie denkt dat het college de urgentie niet goed genoeg ziet. De maatregelen die het college treft zijn niet voldoende om de netcongestie ook op het laagspanningsnet tegen te gaan.

De heer **Dijkstra** (CDA) stelt dat de vraag dan ook is of de gemeente de enige club is die iets kan doen aan wat er op het stroomnet gebeurt. Er zijn nog wat andere clubs die daarover gaan. Ziet VOLT ook in dat de gemeente beperkte middelen heeft om dit te gaan doen?

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) denkt dat de gemeente voldoende middelen heeft om te gaan sturen voor die integrale energiesystemen waar het stroomnet om roept.

De heer **Dijkstra** vindt het fijn om dit te horen. Integraal is nu het toverwoord, het kan op alles worden geplakt. Hij is heel benieuwd wat VOLT dan precies bedoelt met integraal. Dat kan immers alles zijn.

Volgens mevrouw **Nederhand** (VOLT) is een integraal energiesysteem een systeem waarin warmtenet, stroomnet en alles wat daarmee te maken heeft zijn opgenomen met 33% lokale eigendom, b.v. gemeente en midden- en kleinbedrijf. Het is echt een integrale aanpak.

Mevrouw **Heijne** (GL) vraagt of VOLT denkt dat zo'n integraal energiesysteem zo snel aangelegd is dat daarmee de urgentie die er nu is wordt aangepakt en opgelost.

Mevrouw **Nederhand** VOLT) denkt dat het daarom des te belangrijker is dat de gemeente nu begint en niet wacht tot 2026. Slimme oplossingen en het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod zijn essentiële onderdelen van de oplossing voor netcongestie. In een integraal energiesysteem komt dat juist allemaal samen.

De heer **Vintges** (VVD) dankt de wethouder en de ambtenaren voor de RIB over netcongestie. Hij heeft daar zelf veel geleerd. Het is ook goed te lezen dat er meer voorlichting komt over netcongestie. Hij wilde daarom vragen bij dit debat, maar dit wordt al gedaan. Dat is fijn. Het is ook goed dat de raad op de hoogte wordt gehouden over de plaatsing van trafohuisjes in Utrecht met een jaarlijkse brief. Volgens de VVD is snelheid gewenst. Het is prima om ook buiten trafohuisjes te plaatsen. Natuurlijk is het fijn, als het inpandig kan, maar de gemeente moet niet achteraan komen te staan bij de energieleverancier. Hoe ziet de wethouder dit? Spreker hoort dat in de spits tussen 16.00 uur en 20.00 uur het laadvermogen van publieke laadpalen wordt verminderd. De VVD vindt dit wel jammer. Inwoners die hebben geïnvesteerd in duurzame auto's zijn daar de dupe van. Hij begrijpt wel dat het nodig is, maar hij vraagt of het niet genoeg is om als gemeente te informeren over netbewust laden. Denkt de wethouder niet dat de gemeente het daarmee kan afdoen? Met hoeveel procent wordt het laadvermogen van publieke laadpalen verminderd?

De heer **Cornielje** (PvdA) ziet dat 28% van de groeiende stroomvraag komt van laadpalen. Moet de gemeente dan niet juist op laadpalen focussen, als het gaat om het verminderen van het stroomverbruik?

De heer **Vintges** (VVD) weet dat de laadpalen enorm bijdragen evenals de warmtepompen, maar hij vindt het wel jammer dat inwoners die een investering hebben gedaan om duurzaam rond te rijden daarvan de dupe zijn. Hij probeert aan te voelen of het mogelijk is om, zodra er weer een beetje ruimte is, die maatregel terug te draaien en of er ook andere mogelijkheden zijn om te kijken naar netcongestie. Naar aanleiding van het concept-plaatsingskader batterijen en elektrolyzers wijst hij op de enorme kansen die buurtbatterijen kunnen bieden. Er zijn genoeg voorbeelden van plekken waar de inzet van buurtbatterijen als een succes wordt gezien. Zo wordt het stroomnet stabiel en kan er gebruik worden gemaakt van zogenaamde 'peakshaving' van het stroomnet. Hij heeft het onderzoek van de TU Delft over thuis- en buurtbatterijen gelezen. Daarin staat dat met een juiste inzet van batterijen netten congestieneutraal kunnen worden aangesloten en zelfs kunnen bijdragen aan het oplossen van netcongestie. Dat kan al met b.v. 5% thuisbatterijen of met de grotere buurtbatterijen. Hij vraagt of de wethouder serieus wil gaan kijken naar het gebruik van batterijen in Utrecht en of zij daarover terugkoppeling wil geven, b.v. met een kaart van Utrecht met de mogelijke plekken voor buurtbatterijen en voor pilots met buurtbatterijen.

De heer **Peters** (D66) stelt dat de complexiteit van netcongestie een uitdaging is die de gemeente niet mag onderschatten. De gemeente heeft hier maar beperkte invloed op, maar het is wel cruciaal om de technische en financiële implicaties te begrijpen. De projecten en de financiële planning worden hierdoor namelijk beïnvloed. In tijden van begrotingstekorten is het essentieel pro-actief de kosten in te schatten. Daarom dringt hij er bij het college op aan om voor de Voorjaarsnota een gedetailleerd overzicht te leveren van de projecten die risico lopen door netcongestie. Hij vraagt om een reactie. Volgens D66 is het ook van belang om vroeg inzicht te krijgen in deze problematiek zodat de gemeente haar middelen en capaciteit effectief in kan zetten. D66 vraagt zich af of de gemeente het proces van vergunningverlening voor de uitbreiding van trafohuisjes kan versnellen en of het mogelijk is dit onder de Crisis- en herstelwet te brengen zodat de gemeente wat meer speelruimte heeft. Hij vraagt om een reactie. Ook vraagt D66 om een lijst met alle mogelijke maatregelen die de gemeente kan nemen om netcongestie te voorkomen of zo goed mogelijk het hoofd te bieden. Ook heeft hij een vraag over de zienswijze van de Energy Board die mede namens Utrecht is ingediend bij de ACM (Autoriteit Consument & Markt) over het prioriteren op het net. Waarom is het voor Utrecht van belang om invloed uit te oefenen op de prioriteringswijze op het net, zelfs in gebieden zonder netcongestie. Het college heeft aangegeven dat bij verergering van de situatie prioritering noodzakelijk kan worden. Dat is een scenario waar Utrecht zich op moet voorbereiden. D66 vindt dat heel belangrijk. Het is bemoedigend dat het college hier al actief over nadenkt, maar het is cruciaal dat de raad hierover en over de mogelijke scenario's en actieplannen wordt geïnformeerd, zodat de raad niet onvoorbereid is, als een bepaald scenario zich ontvouwt. Hij herhaalt met nadruk de vraag aan het college of het bereid is deze scenario's nog dit jaar aan de raad te presenteren. Een van de scenario's waarmee rekening moet worden gehouden is afschakeling. Dit moet de gemeente

serieus nemen. Waarschijnlijk is het niet eens de vraag of er grote stroomstoringen zullen optreden binnen enkele jaren, maar wanneer en hoelang. De vraag is dan of Utrecht daarop is voorbereid. Hij vraagt de wethouder of de noodzakelijke noodvoorzieningen er zijn. Hoe moeten de Utrechters zich daar zelf op voorbereiden? Speelt het college daar ook een rol in? Ook stelt D66 de ongemakkelijke vraag hoe de uitfasering van de gascentrale een rol speelt bij de netcongestie. Die helpt immers bij het opvangen van pieken in de elektriciteitsvraag. Hij vraagt om een reactie. Het is tenslotte essentieel dat de gemeente zich niet alleen focust op het vermijden van de ergste scenario's, maar ook voorbereid is op de situatie dat deze zich voordoen. Zijn fractie wil niet terugkijken op deze problematiek met 'had ik maar' gevoelens. In de technische briefing werden al vier fases van netcongestie besproken. Hij krijgt graag van het college een taxatie van wanneer de raad welke fase realistisch kan verwachten, als het op deze manier doorgaat. D66 pleit ook voor maximale experimenteerruimte om onorthodoxe oplossingen te vinden. Het college is daar al mee bezig, maar hij vraagt op welke vlakken nog meer experimenteerruimte kan worden gecreëerd zodat Utrecht voorop loopt als de plek waar wordt gekeken naar de aanpak van deze problemen. Die problemen zijn in Utrecht het grootst, maar zij zullen ook op andere plekken in Nederland spelen. Laat Utrecht hier een leidende rol nemen!

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt aan welke experimenten D66 dan vooral denkt.

De heer **Peters** (D66) antwoordt dat de vraag is waar er nog ruimte is om te experimenteren binnen de wettelijke kaders of misschien net even daarbuiten. Het is een open vraag. Hij is niet genoeg technisch onderlegd, maar hij stelt de vraag aan de wethouder zodat de raad er eventueel een besluit over kan nemen.

De heer **Dijkstra** (CDA) vindt het een mooi betoog. Hij hoort de vraag of de gemeente het plaatsen van trafohuisjes niet onder de Crisis- en herstelwet kan laten vallen. Hij moest daarbij denken aan een presentatie van TenneT. Hij vroeg toen wat de gemeente kan doen. De reactie was dat de bezwaren van burgers tegen het plaatsen van trafohuisjes het grootste probleem vormen. Hij vraagt of het voorstel van D66 om het onder de Crisis- en herstelwet te laten vallen helpt om die bezwaren gemakkelijker van tafel te vegen. Of heeft dat niets met elkaar te maken?

De heer **Peters** (D66) denkt dat bezwaren in het algemeen niet gemakkelijk van tafel moeten worden geveegd, maar dat de overheid daar serieus op in moet gaan. Hij noemt als voorbeeld de vervanging van de gasleiding in Overvecht Noord. Dat had te maken met de gastransitie en daar kon de Crisis- en herstelwet worden toegepast waardoor dit versneld kon gebeuren. Het is een idee dat bij hem opkwam. De bedoeling is hiermee de procedures te versnellen. Als dat niet het geval is, heeft het weinig zin.

De heer **Dijkstra** (CDA) denkt dat iedereen snellere procedures wil. Maar hij hoort de heer Peters ook zeggen dat bezwarenprocedures heel serieus moeten worden genomen. Natuurlijk moet de raad alles serieus nemen. Deze commissie blijft zoeken naar hoe zij de wethouder kan helpen om vooruit te komen. Spreker hoort D66 proefballonnetjes oplaten waarvan hij denkt dat daar wel wat inzit. Hoe kunnen de commissieleden samenwerken om dat concreet te maken?

De heer **Peters** (D66) hoopt na dit debat, als de commissie de antwoorden heeft gekregen en ideeën zijn uitgewisseld, met concrete plannen te komen om dit verder uit te werken.

Mevrouw **Alblas** (CU) dankt het college voor de technische sessie over dit onderwerp. Dat was zeer verhelderend, maar de sessie liet ook zien hoe zorgelijk de situatie is en dat dit probleem niet zo gemakkelijk op te lossen is, ook omdat het niet voor de hele gemeente op dezelfde manier speelt. De CU heeft met iemand van Stedin gesproken en heeft begrepen dat het uitzetten van laadpalen voor elektrische auto's veel nuttiger is dan knippen. Dan kan per woning een laadpaal worden aangesloten. Haar fractie vraagt of dat in het uiterste geval een optie kan zijn. Ook vraagt zij of de gemeente de communicatie van Stedin en van het landelijk beleid over netcongestie kan versterken. Het is immers van groot belang dat inwoners en ondernemers weten hoe groot dit probleem is en weten dat zij zelf onderdeel van de oplossing kunnen zijn. Mede door de complexiteit van de materie en doordat er nog geen stroomuitval is hebben de meeste mensen niet door hoe serieus dit probleem is. zij weten niet dat zij zelf hier veel last van zullen ondervinden, als de situatie nijpender wordt. Zij zou willen dat trafohuisjes sneller kunnen worden neergezet, dat zij mooi zijn en dat zij daardoor draagvlak hebben. Zij vraagt of de gemeente met

Stedin een paar huisjes kan ontwerpen waaruit dan door omwonenden gekozen kan worden. Gaat het college ook communiceren dat nee zeggen tegen een trafohuisje in de straat gevolgen kan hebben voor de eigen stroomvoorziening, het huis van een kind, etc.? Ook sluit haar fractie zich aan bij D66 wat betreft versnelling van vergunningen hieromtrent. Tenslotte vraagt zij hoe de gemeente de huidige grootverbruikers kan motiveren om bewust te worden. Uit de technische sessie begreep zij dat het nu vooral bedrijven op de wachtlijst zijn die zoeken hoe het beter kan, maar ook de huidige grootverbruikers kunnen daarin slagen maken. Zij weet dat GL straks nog mooie punten heeft over het versnellen van vergunningen en de windmolens in Rijnenburg wil prioriteren. Daar sluit zij zich op voorhand bij aan.

De heer **Cornielje** (PvdA) brengt naar voren dat er binnen zijn fractie grote zorgen bestaan over de druk op het stroomnet. Netcongestie bedreigt niet alleen de duurzame ambities van de gemeente, maar ook de ambities op het gebied van woningbouw en van leefbare wijken. Daarom dient, koste wat het kost, het scenario van een black-out te worden voorkomen. Als de situatie daarom vraagt, moeten radicale stappen mogelijk zijn.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) vraagt wat de radicale stappen zijn die volgens de PvdA genomen kunnen worden.

De heer **Cornielje** (PvdA) was op deze vraag voorbereid. Hij komt daar later in zijn tekst op. Spreker stelt dat hierin de overheid en niet de markt de prioriteiten bij het stroomverbruik dienen aan te wijzen. De belangen van bewoners moeten voorop staan en niet die van bedrijven. Publieke voorzieningen, zoals scholen en woningbouw, dienen zoveel mogelijk ontzien te worden. Wat de al genoemde radicale stappen betreft noemt hij als een van de grootse veroorzakers van de netcongestie de toename van het aantal laadpalen. Hij zei al dat 28% van de toename van het stroomverbruik in Utrecht van die laadpalen komt. Dit probleem kan worden opgelost door tijdens de piekmomenten tussen 16.00 uur en 19.00 uur die laadpalen tijdelijk uit te schakelen, maar dat kan nog niet bij alle slimme laadpalen in de stad. Die zijn er niet altijd op ingesteld om in de piek het vermogen omlaag te brengen. Bij de 'domme' laadpalen kan dat sowieso niet, maar die worden snel vervangen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) interrumpeert over het radicale idee van de PvdA. Vaak gaat hij mee met de PvdA in dit soort zaken, maar hij kon zich dit bijna niet voorstellen. Begrijpt hij goed dat de PvdA ervoor pleit om, als netcongestie een probleem blijkt, allereerst de overheid en het onderwijs te bedienen en daarna de bedrijven? Is dat zwart-wit de volgorde waarin dat moet worden gedaan? Dat kan toch niet waar zijn? Spreker neemt aan dat het meer genuanceerd moet zijn bedoeld.

De heer **Cornielje** (PvdA) geeft aan dat de PvdA vrij duidelijk is. De prioriteiten in het stroomverbruik dienen te zijn voor nieuwe scholen. Als hij ziet dat scholen niet worden gebouwd en dat kinderen daardoor slechter onderwijs krijgen, dan ligt daar de prioriteit van de PvdA. Als hij ziet dat nog te veel jongeren geen woning hebben en niet weg kunnen thuis, dan ligt daar de prioriteit van de PvdA. Zijn fractie is hierin duidelijk. Stroom dient als eerste te gaan naar die publieke voorzieningen en daarna mogelijk naar het uitbreiden van bedrijven. Maar de prioriteit ligt bij de publieke taak.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) stelt vast dat zijn fractie het daar niet mee eens is. Hij pleit ervoor hier genuanceerder naar te kijken. Een volgorde begrijpt hij wel, maar hij is er tegen om dit zo zwart-wit te doen. Hij vraagt met nadruk om die nuance in beeld te houden.

De heer **Cornielje** (PvdA) zei niet dat er geen enkele bedrijfsambitie meer mogelijk was. Hij zegt dat de prioriteit bij de publieke voorzieningen ligt. Hij hoopt toch wel dat de heer Dijkstra de opvatting deelt dat die woningcrisis zo groot is en dat de problemen op scholen zo groot zijn dat de gemeente daar wel een stap extra zet, meer dan de gemeente nu doet bij het bedrijfsleven.

De **voorzitter** meent dat de heer Cornielje inderdaad vrij radicaal is.

De heer **Dijkstra** (CDA) vindt dat de PvdA wel een heel grote broek aantrekt door er vanuit te gaan dat de gemeente dit hier moet bepalen. In de brief staat duidelijk dat de ACM samen met allerlei andere clubs, ook de VNG, al een heel mooi plan heeft opgesteld. Daar is een zienswijze

over ingediend. De commissie gaat nu niet de koek verdelen, dat is al gedaan. Dat is 'water under the bridge' (probleem uit het verleden dat niet meer relevant is).

De heer **Cornielje** (PvdA) mist in het betoog van de heer Dijkstra de vraag. Die gaat hij er zelf uit halen. Spreker denkt dat de samenleving in een situatie komt waarin radicale stappen nodig zijn. Hij gelooft dat de heer Dijkstra het met hem eens is dat koste wat het kost moet worden voorkomen dat een deel van deze stad in het donker komt te zitten. Dat zijn wel scenario's waar nu over wordt gepraat. Dan moeten er inderdaad keuzes worden gemaakt, of de commissieleden dat leuk vinden of niet. Dan wil hij toch proberen die woningcrisis aan te pakken en ervoor te zorgen dat elk kind in Utrecht goed onderwijs krijgt. Daar wil hij die prioriteit op zetten. Dat kan de heer Dijkstra radicaal vinden, maar het aanpakken van de woningcrisis en het zorgen voor goed onderwijs is helemaal niet zo radicaal.

De **voorzitter** meent dat het punt radicaliteit wel besproken is. Hij vraagt de heer Cornielje door te gaan met zijn radicale plannen.

De heer **Cornielje** (PvdA) doet dat graag. Misschien wordt het dan nog wel een stapje erger. Zijn laatste punt wat betreft te nemen stappen is de vraag aan de wethouder of zij echt bereid is om, indien de situatie echt schrijnend is en indien het moment daar is dat het ernaar uitziet dat er black-outs zullen zijn in de stad, het vermogen van laadpalen tijdelijk af te schalen naar nul. Zijn fractie ziet liever dat auto's tussen 16.00 uur en 19.00 uur niet kunnen laden dan dat in deze stad de lichten uitgaan.

De heer **Vintges** (VVD) moet hier wel op reageren. Hij vindt het wel grappig hoe gemakkelijk de PvdA het heeft over het afschakelen van dingen. De gemeente heeft de bewoners heel lang gevraagd om te verduurzamen en nu mag straks de mijnheer of mevrouw met een elektrische auto even wachten met het naar het werk gaan of met het ophalen van de kinderen tot zij mogen gaan laden van de PvdA. Het is leuk om dit te horen. Er zit geen vraag in.

De heer **Cornielje** (PvdA) begrijpt aan de ene kant dat gevoel van: "we zijn bezig met verduurzamen en opeens mag ik niet meer laden". Maar er zit wel het detail in dat het gaat over de periode tussen 16.00 uur en 19.00 uur. Als iemand na 19.000 uur wil laden, dan moet bekeken worden of dat mogelijk is. Maar er moet rekening worden gehouden met een scenario waarin deze stad op zwart gaat en er geen licht meer aan kan gaan. Dan moet de gemeente wel harde keuzes maken. Misschien is de heer Vintges zich daar nog niet zo van bewust, maar als 28 % van de groei van het stroomverbruik van laadpalen komt, dan kan iemand dat niet zomaar van tafel schuiven en zeggen dat het hem niet interesseert. Spreker zegt absoluut niet dat elektrische auto's niet meer moeten kunnen laden in deze stad. Maar is de tijd tussen 16.00 uur en 19.00 uur de prioriteit die de VVD aanstaat? Dan zegt hij dat de prioriteit voor hem nog steeds ligt bij woningbouw, bij scholen en bij publieke voorzieningen. Zoals eerder al is gezegd, goede communicatie over netcongestie is essentieel. Nog geen twee op de tien Nederlanders weet wat netcongestie inhoudt. Utrechters dienen voorbereid te zijn, ook op de zwartste scenario's. Zij moeten weten welke storm er aan dreigt te komen. Ook moet de communicatie over trafohuisjes goed zijn. Er komen zo'n duizend trafohuisjes bij. Dat wekt natuurlijk verzet op in de buurt. Toch zijn deze huisjes echt nodig bij de verzwaring van het stroomnet. Is het niet mogelijk de buurt haar eigen trafohuisje uit te laten zoeken? Misschien een Wesley Sneijder trafohuisje in Ondiep? Zo wordt ervoor gezorgd dat die buurt meer inspraak krijgt en toch iets van binding krijgt met een huisje dat de bewoners normaal gesproken niet mooi vinden. Wellicht zijn voetbaldoeltjes of basketbalringen aan zo'n trafohuisje een leuke optie zodat toch iets moois ontstaat in een niet erg positief verhaal.

Mevrouw **Alblas** (CU) had het in haar inbreng ook al over wat aanpassingen. Deels kan zij zich vinden in wat de heer Cornielje zegt. Zij vraagt zich wel af of, als het op dat niveau wordt gepersonaliseerd, het dan geen maatwerk wordt. Is de heer Cornielje het met haar eens dat dit juist kan zorgen voor meer vertraging, wat de commissie juist niet wil? Misschien is het een beter idee om een aantal huisjes te hebben waaruit mensen kunnen kiezen dan om aan elke buurt te vragen het persoonlijk te maken.

De heer **Cornielje** (PvdA) ziet aan de ene kant de efficiency-voordelen van het aanbieden van maar een paar soorten huisjes, maar aan de andere kant denkt hij dat het voor het draagvlak juist

een stuk beter kan zijn, als de buurt daar meer inspraak in heeft. Hiervoor kunnen ook budgetten beschikbaar worden gesteld, bijvoorbeeld uit het Fonds Stadsverfraaiing, zodat gelijk de middelen klaar staan om de binding van de buurt met die trafo mogelijk te vergroten.

- 5 Mevrouw **Alblas** (CU) vraagt of de heer Cornielje dat dan aan de voorkant wil doen, wat volgens haar tot vertraging zou leiden, of dat dit ook aan de achterkant zou kunnen. Dan wordt eerst het huisje neergezet en daarna kan de buurt met hulp van fondsen iets aan de buitenkant doen.

10 Volgens de heer **Cornielje** (PvdA) wordt het een beetje een kip-ei-verhaal. Het is te overwegen om pas na het neerzetten van het trafohuisje iets aan de personalisering te doen. Dat levert misschien wel wat meer verzet op. Die twee sporen moeten tegelijk worden bewandeld

15 Mevrouw **Alblas** (CDA) vraagt of de heer Cornielje het met haar eens is dat deze vertraging juist kan zorgen voor black-outs en dat het heel belangrijk is om dat ook heel duidelijk te communiceren in de richting van de bewoners. Dit kan wel het gevolg zijn van die personalisering. Dan ontstaan toch de black-outs die de heer Cornielje wil voorkomen.

20 Volgens de heer **Cornielje** (PvdA) is er geen twijfel aan dat die trafohuisjes er gewoon moeten komen. Anders komen er inderdaad black-outs. Hoe dat wordt aangepakt, hoe die huisjes worden aangekleed en hoe leuk het wordt gemaakt voor die buurt moet worden bekeken. Hij zou het liefst een zo persoonlijk mogelijk huisje willen. Als dat echt niet gaat, dan is hij heel duidelijk: die black-outs moeten worden voorkomen. Maar hoe persoonlijker en hoe groter het draagvlak is, hoe beter de hele wijk kan worden meegenomen.

25 De **voorzitter** wil de discussie over de trafohuisjes gaan afronden.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) wil toch nog ingaan op de trafohuisjes. Zij hoorde een mooi aanknopingspunt voor een geborgd integraal energiesysteem. Zij vraagt zich af of zij daarmee de PvdA in het kamp van VOLT kan trekken.

30 De heer **Cornielje** (PvdA) vraagt mevrouw Nederhand hem uit te leggen hoe zij dat bruggetje precies legt.

35 Mevrouw **Nederhand** (VOLT) denkt dat dat ligt in het laten participeren van de buurt en het lokaal ontwerpen. Dan hoopt zij dat ook terug te horen in een lokaal geborgd integraal systeem.

40 De heer **Cornielje** (PvdA) meent dat dat meer gaat over het verdelen van hoogspanning naar midden-spanning en laagspanning. Het is mogelijk die gesprekken te hebben en daar kan een oplossing in zitten. Hij was meer voor het Wesley Sneijderhuisje in Ondiep omdat dat een binding heeft met de buurt. Dat heeft niet te maken met lokale energiesystemen, hoe hoog hij Wesley Sneijder ook schat.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) vraagt of de PvdA dan niet inziet dat dit integraal moet worden bekeken.

45 De heer **Cornielje** (PvdA) sluit zich hier een beetje aan bij de heer Dijkstra. Daar kan een oplossing in zitten, maar integraal is geen toverwoord waarmee de netcongestie wordt opgelost. Er kan wellicht een bijdrage in zitten bij het lokaal aanpakken van dingen, maar daarin zit niet de volledige oplossing voor netcongestie en voor het draagvlak voor trafohuisjes.

50 Mevrouw **Heijne** (GL) bedankt voor de goed technische sessie met Stedin. Zij heeft daaraan een heel andere nasmaak overgehouden dan VOLT. De urgentie van de netcongestie werd daar heel goed duidelijk gemaakt. Zij was onder de indruk van de samenwerking in de Energy Board waarvan de gemeente Utrecht ook deel uitmaakt en van de wijze waarop gezamenlijk de schouders onder de netcongestie worden gezet. Met zo'n sterk team heeft zij er alle vertrouwen in dat al het mogelijke wordt gedaan om de nadelige effecten van netcongestie tegen te gaan en te voorkomen. Er wordt nu steeds gekeken naar wat anderen kunnen doen, maar haar vraag is eigenlijk wat de raad zou kunnen doen. De gemeente heeft een rol in het ruimtelijk faciliteren van de versterking en uitbreiding van het stroomnet. Zij heeft ook een duidelijke rol bij het verlenen van vergunningen. D66 had het daar ook al over. Wat kan de raad doen om die versneld toe te

kennen? Zij is in de technische sessie geschrokken van het aandeel dat juist het individuele gebruik, b.v. warmtepompen en het laden van elektrische auto's, heeft. Tegelijk is dit ongemakkelijk omdat, zoals eerder is gezegd, er eigenlijk een beweging in gang is gezet die nu duidelijk tegen haar grenzen aanloopt. Er wordt ingezet op netbewust laden. Er werd ook
5 gevraagd of de gemeente niet toe moet naar het uitzetten van het laden. Bij die vragen sluit spreekster zich aan. In de vorige brief stond nog dat de communicatie over regels voor warmtepompen en airco's waren uitgebreid. In de technische sessie hoorde zij dat warmtepompen een enorm aandeel hebben in die congestie. Moet de samenleving daarin dan niet een stapje terug doen en zeker voor buurten en wijken waar het warmtenet als meest voor de hand liggende
10 optie is voorzien? Zij vraagt hoe de wethouder daar tegenaan kijkt. Misschien moet ook op landelijk niveau worden bekeken of moet worden gestopt met subsidies specifiek in wijken waar een warmtenet voorzien wordt.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) hoort GL zeggen dat er genoeg wordt gedaan. Zegt GL daarmee dat prioriteiten stellen niet nodig is?

Mevrouw **Heijne** (GL) is benieuwd naar welke prioriteiten mevrouw Nederhand zoekt.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) meent dat dit een van de punten is die in de brief staan. Er wordt aangegeven dat prioriteiten stellen een mogelijkheid is om netcongestie tegen te gaan.

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft dat gelezen als het stellen van prioriteiten in ruimtelijke ontwikkelingen. Als zij het zich goed herinnert, is dat de optie C van de opties A, B, C en D. Die probeert de gemeente te voorkomen, maar daar komt nog wel een vraag over van haar.

De heer **Dijkstra** (CDA) sluit zich dan aan bij die vraag. Dat was niet zijn interpretatie van C. Het was meer harde keuzes maken die gaan over meer dan de vraag of iets wel of niet wordt gebouwd.

Mevrouw **Heijne** (GL) stelt voor het dan aan de wethouder te vragen. Haar interpretatie was een andere. Het lijkt haar niet verstandig hierover met elkaar te gaan speculeren. De CU stelde een vraag over de grootverbruikers. Daar sluit zij zich bij aan. In die technische sessie is ook duidelijk geworden hoe belangrijk het is om juist lokaal windenergie te hebben. Daarom komt zij met een oproep eerder aan de raad dan aan het college om de schouders eronder te zetten om dat wat kan op het gebied van windenergie mogelijk te maken. Toch heeft zij ook een vraag aan het college. Natuurlijk is het vaak aan de initiatiefnemers om te komen met plannen. De gemeente kan de ruimtelijke mogelijkheden bieden. Kan de gemeente misschien een rol spelen om initiatieven te versnellen en te stimuleren? Tenslotte hoopt zij dat de gemeente niet hoeft te gaan prioriteren in de ruimtelijke projecten. GL heeft echter ook gehoord dat dat niet uitgesloten is. Hoe dichtbij komt dat? Wordt er al nagedacht over wat er met prioriteren wordt gedaan? D66 had goede vragen daarover waar zij zich bij aansluit.

De **voorzitter** stelt vast dat de agenderende fracties aan het woord zijn geweest. Hij vraagt of er nog aanvullingen zijn.

De heer **Van Heuven** (PvdD) heeft drie korte punten. De PvdD vindt dat om netcongestie te voorkomen vooral moet worden geprobeerd het energieverbruik te verminderen en dat niet moet worden geprobeerd het huidige energieverbruik een op een te elektrificeren. Elektriciteit kost immers heel veel capaciteit. Het verplaatsen van stroomverbruik en de spits mijden zijn op zich goed, maar misschien ook wel onvoldoende. Zijn fractie wil dus echt dat het verbruik omlaag gaat. Dat hoorde zijn fractie ook wel bij die technische sessie. Dit is dus echt wel een belangrijke lijn hierin. Zijn tweede punt is dat er meer infrastructuur komt. De PvdD pleit voor een natuur-inclusieve aanleg daarvan. Zijn fractie ziet graag dat kabels en leidingen onder bomen doorgaan zoals zij ook onder gebouwen en wegen doorgaan. Al die transformatiehuisjes die er komen moeten liefst niet ten koste van groen gaan en moeten ook niet in groenstroken komen, zoals hij dat nog wel eens ziet bij afvalcontainers. Dat gaat ten koste van de buurtdiversiteit en de buurtdiversiteitscrisis en de klimaatcrisis moeten hand in hand worden bestreden. Ook dit vindt hij een belangrijke lijn.

De heer **Dijkstra** (CDA) vraagt waar volgens de PvdD die transformatorhuisjes dan wel moeten komen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) begrijpt echt wel dat dit ingewikkeld is. Hij zou het graag als
5 uitgangspunt zien dat de gemeente niets doet dat ten koste van bomen gaat. Als de gemeente dit
wel in het groen gaat doen, ten koste van bomen, dan is dat een paar stappen achteruit in de
diverse crisissen. Hij pleit ervoor ze op pleinen of tegen huizen aan te plaatsen.

De heer **Dijkstra** (CDA) vindt het wel erg gemakkelijk hoe de PvdD hier overheen gaat. De heer
10 Van Heuven erkent zijdelings dat het lastig is, maar hij wil toch maar prioriteren op groen en
huizen. Dan gaat de heer Van Heuven wel heel gemakkelijk heen over wat dit doet met mensen
en met wat het zou doen met de natuur. Spreker vindt het wederom te gemakkelijk om dit zo even
voor de Bühne te brengen. Hij vraagt zich af of de PvdD ook reële scenario's heeft of dat het is:
15 puur voor de natuur en voor de rest zien we wel.

De heer **Van Heuven** (PvdD) denkt dat het CDA en hij hierover van mening verschillen. In de
technische sessie zei een collega van de heer Dijkstra dat die transformatorhuisjes maar in de
20 groenstroken moeten worden geplaatst. Daar schrok spreker van. Als alle groenstroken worden
vol gezet met transformatorhuisjes, dan heeft Utrecht een groot probleem. Zijn oproep is meer om
te zoeken naar plekken op steen waar het gewoon kan. Spreker komt op zijn laatste punt. In de
technische sessie werd ook gezegd dat de gemeente soms zelf even een pas op de plaats kan
maken, bijvoorbeeld door bij het klaarmaken van het eigen vastgoed voor volledig duurzaam pas
van het aardgas af te gaan, wanneer er plek is voor een netwerk. De PvdD vindt dat niet zo' n
25 goede lijn, ook omdat de gemeente bij verduurzaming een voorbeeldrol heeft. Dit is iets wat hij
belangrijk vindt voor de vervolgplannen.

De heer **Snijder** (Student & Starter) probeert het net zo snel te doen. De wethouder geeft in de
beantwoording van de schriftelijke vragen aan dat er nu volgens het principe 'omgaan met
30 schaarste' wordt gehandeld en dat de gemeente nog niet prioriteert in projecten. In de technische
sessie bleek dat, als het beleid niet verandert, Utrecht afstevent op de al vaker genoemde
stilstand. Wanneer zien de wethouder en het college de noodzaak om duidelijker en meer te gaan
prioriteren in projecten? Zouden zij dat nu al niet meer moeten gaan doen? In die zin sluit zijn
fractie zich aan bij wat D66 daarnet zei.

De heer **Cornielje** (PvdA) vraagt waar, als er geprioriteerd moet worden, volgens Student &
35 Starter de prioriteiten moeten liggen.

De heer **Snijder** (Student & Starter) denkt dat dat iets is dat het college integraal moet afwegen.
Hij noemt het integraal, maar het is echt iets wat de gemeente moet gaan doen omdat de
40 ontwikkeling op ruimtelijk gebied gewoon tot stilstand komt. Het antwoord op de vraag is om dat
holistisch te bekijken en duidelijker en concreter te benoemen waar de prioriteitsprojecten zitten.

De heer **Cornielje** (PvdA) denkt dat voor student & Starter zaken als onderwijs en woningbouw
45 belangrijk zijn. Het zijn crisissen die ook studenten treffen. Zou dat extra belang hebben voor
Student & Starter?

De heer **Snijder** (Student & Starter) begrijpt de vraag, maar hij denkt dat dit nog niet het moment
50 daarvoor is. Eerst moet worden geïnventariseerd waar de winst kan worden behaald voordat
concreet wordt gekeken naar wat de voorkeur moet hebben.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) hoort dat Student & Starter zegt dat de gemeente integraal moet
gaan kijken. Is deze fractie het dan met haar eens dat de gemeente juist moet gaan prioriteren, of
beter, alleen moet gaan prioriteren op die integraliteit?

De heer **Snijder** (Student & Starter) lijkt dit iets te simplistisch. Hij denkt dat eerst inzichtelijk moet
55 worden gemaakt waar winst kan worden behaald voordat het integraal wordt bekeken.

Mevrouw **Nederhand** (VOLT) merkt op dat in de technische sessie van vorige week het
60 energiesysteem van de toekomst werd genoemd. Dat werd juist het integrale energiesysteem.
Hoe rijmt Student & Starter dat?

De heer **Snijder** (Student & Starter) was niet bij de technische sessie. Hij weet dat zelf dus niet. Hij zet zijn inbreng voort. Zijn fractie ziet graag dat de raad in positie wordt gebracht. In de stad is er veel klein-gebruik, b.v. van woningen. Op de website is veel informatie te zien over netcongestie zelf, maar minder over wat het kan doen met individuele bewoners. Om dat te kunnen verbeteren vraagt hij aan de wethouder toe te zeggen dat de website wordt aangepast zodat de bewoners geïnformeerd zijn over de kleinschalige stappen die zij zelf kunnen nemen om problemen op te lossen. Zijn fractie ziet ook graag dat bij de trafohuisjes kleinschalige kunst wordt aangebracht mits dit niet ten koste gaat van de snelheid.

De **voorzitter** dankt de commissieleden voor hun aanwezigheid en hun bijdrage. De bijdrage van het CDA komt na de pauze aan de orde. De vergadering gaat verder om 14.00 uur. Hij had nog niet meegedeeld dat dit onderwerp wordt besproken in één termijn.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 13.02 uur.

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

Geen

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen.

Datum 14 maart 2024
Locatie Stadhuishal, stadhuis
Verslag door mevr. S. Donkers (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

Dhr. C. Bos (voorzitter), mevr. M. de Vos (commissiegriffier), mevr. L. van Hooijdonk (wethouder), dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. R. Peters (D66), mevr. K. Alblas (ChristenUnie), dhr. J. Cornielje (PvdA), mevr. R. Heijne (GroenLinks), dhr. N. Temming (Stadsbelang Utrecht), dhr. J. Vasters (D66), dhr. L. van Straalen (ChristenUnie), mevr. J. Zwinkels (CDA), dhr. M. van Heuven (PvdD), dhr. R. Snijder (Student&Starter), mevr. B. Nederhand (Volt), dhr. Vintges (VVD).

Afwezigen

Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag openbare vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen.

10. Raadsbrief Uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026	33
11. Raadsbrief Emmissieloos gemeentelijk voer- en vaartuigenpark.	39
LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....	Error! Bookmark not defined.

De **voorzitter** heropent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. De voorzitter geeft aan dat er nog een procedurele mededeling is.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft de beantwoording ontvangen op hun schriftelijke vragen rondom toegankelijke seniorenwoningen en zij zou dit graag nog willen agenderen voor 11 april. Hierover is de mail al verstuurd en het punt wordt mede door Stadsbelang Utrecht ingediend.

De heer **Peters** (D66) geeft aan dat hun woordvoerder niet aanwezig is. De heer Peters stelt voor dit schriftelijk te doen zodat er overlegd kan worden met de woordvoerders en dat er dan gekeken wordt voor hoeveel tijd en met wie er geagendeerd wordt.

De **commissiegriffier** stelt voor dat mevrouw Zwinkels het een en ander toelicht in de app en dat de woordvoerders van wonen dan aansluiten en komen met een tijdsindicatie. Daarna zal het punt worden opgenomen in de agenda van 11 april.

De heer **Snijder** (Student&Starter) vraagt of hij het persoonlijk kan ontvangen omdat hij niet in de app groep zit.

10. Raadsbrief Uitvoeringsprogramma elektriciteitsinfrastructuur en netcongestie 2023-2026

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) kan zich vinden in de verschillende oplossingsrichtingen vanuit het college. Het CDA schrok van de hoeveelheid activiteiten die het college voorstelt in de brief en zij vraagt hoe haalbaar het voor de gemeente is om zelf allerlei onderzoeken te doen en of het misschien beter is om ondersteunend te zijn. Het opstellen van de documenten zou het CDA achterwege laten en het meer actiegericht houden.

Wethouder **Van Hooijdonk** dankt iedereen voor het debat en de getoonde interesse omdat dit een groot vraagstuk is wat tevens erg ingewikkeld is. De wethouder schept duidelijkheid over de opbouw van de beantwoording en begint met een stukje inleiding. De sfeer in Den Haag was voorheen dat er opgelet moest worden op monopolistische partijen zoals netbeheerders en corporaties en dat die heel kort gehouden moesten worden. Uit die tijd stamt de regelgeving dat wanneer er geen aanvragen zijn zij ook niet vooruit mogen investeren. Sinds de crisis naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne zijn zij overspoeld met aanvragen en die twee dingen zijn met elkaar in botsing gekomen. De bestaande wet- en regelgeving is dan ook onvoldoende geschikt voor de transitie. Een transitie houdt eigenlijk een systeemverandering in en daarmee verandert alles. Wanneer je in een overgang zit tussen systemen is het heel moeilijk om alle processen gelijk te laten lopen. De ontwikkeling om van gas naar elektra over te stappen is veel sneller gegaan dan het net kon bijhouden. Het huidige wetgevende kader is hierbij niet helpend om snel verandering aan te brengen. De situatie heeft ook iets vergelijkbaars als de coronacrisis waarbij je in het begin nog niet van weet waar je mee te maken hebt. Bij de technische briefing werd duidelijk dat TenneT en Stedin niet hetzelfde probleem hebben en dat oplossingen contraproductief kunnen zijn. Het beeld is nog steeds niet stabiel.

De heer **Peters** (D66) vindt het lastig om te begrijpen en hij is van mening dat deze crisis beter te voorspellen is dan de coronacrisis. De heer Peters vraagt wat er gedaan kan worden om dit inzichtelijk te krijgen.

Wethouder **Van Hooijdonk** benadrukt dat de gemeente Utrecht niet de grote deskundige is en dat dit de netbeheerders zijn. De netbeheerders geven zelf aan dat zij aan de grenzen van hun kennis zitten en dat hoe alles op elkaar inwerkt ook niet duidelijk is. De steeds wijzigende informatie die tot nu toe veelal tegenvalt is kenmerkend voor deze tijd. Het college heeft behoorlijk geëscaleerd richting het Rijk wat geleid heeft tot de oktoberbrief en dat zijn zij weer aan het doen waardoor er in april of mei weer een brief verwacht wordt. De urgentie is inderdaad heel erg groot en het college beseft ook dat er heel veel op het spel staat en dat er nog heel veel roet in het eten gegooid kan worden. Waar het kan zal het college proberen over te stappen op het systeem van de toekomst echter zijn daar vaak de condities nog niet voor. Het systeem van groepscontracten moet nog helemaal uitontwikkeld worden en mogen nog niet zomaar. Er is nog niet veel beschikbaar wat morgen toe te passen is.

Mevrouw **Nederhand** (Volt) vraagt wat de gemeente nu al in de praktijk doet aan integrale energiesystemen.

Wethouder **Van Hooijdonk** benadrukt dat een integraal energiesysteem niet een ding is wat zo ingezet kan worden. Het college is op allerlei mogelijke manieren aan het zoeken naar oplossingen. Bij Lage Weide loopt een pilot waar bedrijven zelf aan het zoeken zijn hoe zij samen netneutraal de congestie kunnen oplossen en wat zij daarvoor nodig hebben van Stedin. Stedin moet er ook vanuit kunnen gaan dat het werkt omdat er anders geen toezeggingen gedaan kunnen worden aan andere partijen. Dit is de verst gevorderde pilot. Verder loopt er een project in Merwede waar bij de woningbouw gekeken wordt wat er zelf gedaan kan worden om dit project netneutraal te krijgen. Vaak is hier een seizoenprobleem en de hoop dat dit met een batterij op te lossen is er meestal niet. In de huidige tijd wordt er dan nog snel aan oplossingen op gas gedacht omdat het systeem van de toekomst er nog niet is.

Mevrouw **Nederhand** (Volt) begrijpt dat het ingewikkeld en ook nog pionieren is en zij vraagt of de warmtetransitie niet ook een proeftuin kan zijn en of er integraal gehandeld wordt.

5 Wethouder **Van Hooijdonk** is van mening dat Volt met algemene begrippen strooit alsof het oplossingen in de echte wereld zijn maar dat is niet zo. De warmtetransitie is niet één ding en de integrale oplossing is ook niet één ding. Het probleem is de tijd, er zijn al allerlei goede dingen ingezet maar deze zullen zich pas eind jaren twintig begin jaren dertig uitbetalen en die tijd moet overbrugd worden. Op korte termijn moeten er problemen worden opgelost en gekeken worden naar de zaken die werken en deze zo snel mogelijk als normaal maken. Wanneer het in Merwede
10 goed werkt moet dit zo snel mogelijk toegepast worden bij andere projecten en wanneer de groepscontracten werken moet dit ook snel verder uitgerold worden. Op het moment dat daar wet- en regelgeving voor nodig is moet dit ook gestandaardiseerd worden.

15 Mevrouw **Nederhand** (Volt) is van mening dat dit niet is wat Volt zegt en dat zij vinden dat er juist met een perspectief gewerkt moet worden. Volt vraagt of dit aangejaagd kan worden want hoort dat er nu gewacht wordt.

20 Wethouder **Van Hooijdonk** wil zeker niet wachten en zij straalt juist uit dat ze dingen vlot wil trekken. In de technische briefing is ook aangegeven dat de druk gebruikt wordt om zoveel mogelijk goede dingen tot stand te brengen. Tegelijkertijd ziet het college ook dat het perfecte plaatje nog niet kan omdat de regelgeving, materialen en techniek er nog niet is. Dit houdt in dat je het op dit moment moet dan doen wat je kunt. De wethouder geeft aan dat er ook nog duivelse dilemma's aan gaan komen want het net moet worden uitgebreid en verzaamd, echter is dit nooit snel genoeg beschikbaar voor alles wat ze willen. De vraag zal dan komen waar je voor gaat
25 kiezen zonder uitputtend te zijn. Dat kan gaan over langzamere energietransitie, langzamere ruimtelijk ontwikkelingen maar ook contractbeperkingen. Op dit moment zijn er al contracten met beperkingen uitgegeven aan scholen die na vier uur geen energie meer mogen gebruiken. De andere draaiknop is teruggrijpen naar fossiele oplossingen en dat is allemaal niet leuk. De wethouder geeft aan dat de gemeente Utrecht hier niet alleen over gaat. De belangen zijn groot voor de gemeente maar de netbeheerder en het Rijk hebben meer bevoegdheid hierover en de
30 gemeente heeft hooguit inspraak. De wethouder benadrukt dat het besef er moet komen dat Utrecht een meer netbewuste stad moet worden. In de NPR worden projecten waar netcongestie raakt opgenomen. De wethouder geeft daarbij aan dat dit wel een momentopname is.

35 De heer **Peters** (D66) vraagt wanneer die NPR komt.

40 Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat die in juni verwacht wordt. De wethouder kan in kaart brengen wat de gemeente allemaal kan doen. Dit kan met de kennis van nu voor het tweede kwartaal in beeld gebracht worden. Het crisisscenario kan ook uitgewerkt worden zoals de heer Peters vroeg. Alles wat er gedaan wordt is erop gericht om een echte crisis te voorkomen en dit wordt ook met de veiligheidsregio voorbereid. Sinds 2021 is er congestie op leveren en sinds 2022 is er congestie op grootverbruik afname en de volgende trap zou kunnen zijn afname op klein
45 verbruik. Eerder was het beeld dat dit in 2026 zou gaan spelen en dat beeld is verslechterd en wanneer er niets gedaan wordt kan dit al spelen in 2024/2025. Hier wordt met man en macht aan gewerkt om dit af te weren en uit te stellen tot de netuitbreidingen hun vruchten af werpen.

De heer **Cornielje** (PvdA) vraagt of congestie op afname hetzelfde betekent als black-outs.

50 Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat dit niet hetzelfde is en ze legt uit dat de netbeheerders een toename incalculeren, echter is de toename op dit moment groter dan wat er ingecalculeerd is. Hierdoor is de congestie administratief ontstaan. Ze kunnen niet snel genoeg bouwen om in de toegenomen vraag te voorzien. Het niet meer uitgeven van nieuwe aansluitingen is bedoeld om black-outs te voorkomen. Congestie op klein verbruik betekent dat er geen aansluitingen vergund worden voor woningen en hiervoor wordt geprobeerd dit tegen te houden.

55 De **voorzitter** geeft aan dat wethouder Schilderman wat uitloopt en dat zij daardoor verlaat is voor het volgende agendapunt. Dit geeft ruimte om meer vragen te stellen aan wethouder Van Hooijdonk.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) heeft een punt van orde omdat ze toch wil oproepen tot netheid in het debat.

De **voorzitter** is het hiermee eens maar wil ermee zeggen dat men zich niet beperkt moet voelen vanwege de tijd.

Mevrouw **Nederhand** (Volt) is blij te horen dat de wethouder het urgentiegevoel van Volt deelt en zij vraagt de wethouder wat zij verwacht te doen om de congestie op afname van klein verbruik te doen zodat deze niet in 2024 al plaats vindt.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft gezegd dat de gemeente niet gaat over de netcongestie maatregelen en dat zij samen met diverse partijen proberen de congestie op klein verbruik te voorkomen. Dat is ook gemeld en die brief wordt in april of mei verwacht. Het plan is nog niet af en ook is het beeld nog niet stabiel en daardoor is het niet zeker wat de effecten zijn en of dit plan voldoende is.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt welke gebiedsontwikkelingen problematisch zijn bij congestie en gevraagd wordt of daar de prioriteit van het college naar toe gaat.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat dit de brief is die toegezegd is om bij de NPR gevoegd te worden. Dit raakt bijna negentig procent van de projecten in Utrecht, dit heeft ermee te maken dat bij bijna alle projecten onder grootgebruik vallen omdat er liften komen of collectieve warmte voorzieningen gepland zijn. Binnen de gemeente zijn er niet veel projecten waar één afzonderlijk huis aangesloten wordt. Er is afgesproken dat waar ruimte is voor klein gebruik deze zal worden benut. Bij de As van Wijschool is bijvoorbeeld een mogelijkheid een batterij bij te plaatsen zodat het een klein gebruik aansluiting wordt. Merwede is een van de projecten voor de gemeente Utrecht om in het laboratorium te liggen samen met de diverse partijen om zoveel mogelijk netneutraal te zijn. Hierbij wordt zoveel mogelijk balanceren gezocht tussen gebruik en opwekking. Waarbij het misschien ook mogelijk is om met batterijen te werken zodat stroom gebufferd kan worden. Wanneer dit voor Merwede lukt wordt dit zo snel mogelijk verspreid.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of er op knelpunten gefocust kan worden en of de gemeente ondersteunend kan zijn naar netbeheerders.

Wethouder **Van Hooijdonk** is van mening dat ze al ondersteunend zijn aan netbeheerder. Voor de wethouder is woningbouw super belangrijk en moeten grote projecten eerst. Vooral ook een oplossing creëren waar zoveel mogelijk projecten van profiteren en de snelle spreiding van kennis. De maximale experimenteerruimte wordt zeker gezocht en naar het Rijk toe wordt uitgedragen dat Utrecht het proefkonijn wil zijn. Dit is dan een coproductie van deze regio want ook van netbeheerders horen zij terug dat andere regio's nog niet zo ver zijn. Utrecht probeert daarmee ruimte te creëren om dingen te proberen.

De heer **Peters** (D66) vraagt of het klopt dat er op dit moment alles wat mogelijk is wordt gedaan of dat er nog mogelijkheden zijn.

Wethouder **Van Hooijdonk** probeert alle ruimte te verwerven maar dit geeft ook andere dilemma's over wat prioriteit heeft of waar je je op richt. Uiteindelijk gaat het ook over het verdelingsvraagstuk.

De heer **Peters** (D66) zegt dat dit ook de reden van de vraag is want de keuzes zijn ook de dilemma's van de raad. De wethouder wordt gevraagd die dilemma's te delen zodat de raad daar een uitspraak over kan doen.

Wethouder **Van Hooijdonk** snapt de behoefte en daar zitten ook weer dilemma's aan omdat het steeds wijzigt en dat de gemeente niet altijd bevoegd is. De wethouder wil bij de toegezegde brief ook aangeven wat de dilemma's zijn zodat dit geagendeerd en besproken kan worden. Verder zal de wethouder zoveel mogelijk de raad inlichten wanneer zij ingrijpende dilemma's ziet aankomen. De werkwijze van het college past daar eigenlijk niet zo goed bij omdat alles heel snel wijzigt. De wethouder ziet drie vormen van prioriteren en de ene is op de inzet van mensen en waar je die in zet. Op dit moment lopen er drie of vier pilots en dat is de grootste Merwede en de verst

gevorderde Lage Weide en hier worden mensen nu vol op ingezet. Verder kan er geprioriteerd worden in de ruimtelijke ontwikkelingen wat maar erg beperkt kan. Wanneer een project vergund is gaat de gemeente hebben zij er niets meer over te zeggen en ligt het in handen van de ontwikkelaars. Hierbij heeft de gemeente ook te maken met verschillende netvlakken waar ook andere gemeenten gebruik van maken en uiteindelijk bepaalt de netbeheerder waar het naar toe gaat. Als laatste valt er te prioriteren op de verdeling van de capaciteit en dat is niet aan de gemeente. Op dit moment is dit niet mogelijk, ook niet voor de netbeheerder omdat deze nu op volgorde van inschrijving moet werken. Door de ACM is er een genuanceerde verdeling gemaakt voor op het moment dat er congestie is. Dit houdt in dat wanneer er nog geen congestie is er niets te prioriteren valt. De gemeente pleit voor een combinatie van prioriteiten omdat bij projecten als Merwede ook vaak een school betrokken is. Gezien het feit dat het een functionerende moet worden is te beperkt om dan alleen woningen te prioriteren. Verder zitten er te veel haken en ogen aan het prioriteren in projecten. De wethouder wil netbewust worden in alles en bij nieuwe projecten moet er dan gekeken worden hoe het wel kan op een netbewuste manier. De juiste interpretatie van route C is een beetje van beide maar vanuit de rol van de gemeente gaat het over de ruimtelijke prioritering.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt wat er op dit moment niet gedaan gaat worden vanwege de prioritering op inzet.

Wethouder **Van Hooijdonk** wilde daar inderdaad nog iets over zeggen. Juist omdat Nederland aan de voorkant van de ontwikkelingen wil zitten moet er ook met proposities gekomen worden. In dat samenspel is de gemeente degene met de visie naar de andere partijen omdat die meer op afstand staan. De gemeente probeert daarbij een goede partner te zijn voor die andere spelers.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of er subsidies mogelijk zijn voor goede ideeën zoals een buurtbatterij.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft daarin niet de slagkracht om dit op de pakken en de andere partijen hebben daar ook geen baat bij. Stedin is vooral gebaat bij het verwijderen van drempels en niet in investeren en dat is ook niet de rol van de gemeente. Het probleem van Stedin is meer waar zij hun ideeën kwijt kunnen en dat is waar de gemeente mee kan helpen. In het tweede kwartaal wordt de raad geïnformeerd over laagspanning. Het klopt dat er duizend trafohuisjes bij moeten komen de komende vijftien jaar. Dit wordt gebiedsgericht gedaan samen met Stedin. Per gebied komt er een inpassingsplan van vijftig tot honderd huisjes en daarvoor werkt Stedin met vaste modellen. Over de uitstraling zoals een graffiti of begroeiing valt nog wel iets te kiezen. De wethouder stelt voor om dan wel eerst het huisjes te plaatsen en pas daarna gaan discussiëren over wat er op moet komen. Hiervoor moeten uiteraard ook de middelen beschikbaar zijn. De huisjes moeten zoveel mogelijk in de openbare ruimte komen en dan als eerste voorkeur inpandig en als dat niet kan dan in de buitenruimte in plaats van verharding en als allerlaatste in het groen. Over het laatste kan de wethouder geen garantie geven dat dit helemaal niet gaat gebeuren. Het college tracht dit te standaardiseren en gebiedsgericht te doen zodat processen versneld kunnen worden. De trafohuisjes zijn vergunningsvrij maar dit geldt niet voor de grotere stations. Samen met de provincie wordt bekeken hoe dit gedaan moet worden en daar kan het dan zijn dat de provincie inpassingsbesluiten gaat nemen om de snelheid te behouden.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of er kan worden uitgezocht of er nog budget is voor kunst in de buitenruimten om de trafohuisjes te laten beschilderen.

Wethouder **Van Hooijdonk** dankt mevrouw Zwinkels voor de tip en gaat dit uitzoeken.

De heer **Snijder** (Student&Starter) vraagt of er ook andere mogelijkheden voor zijn bijvoorbeeld vanuit de universiteit of de hogeschool die dit vrijwillig willen doen omdat ze graag kunst maken in de openbare ruimte.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat er zo snel mogelijk trafohuisjes geplaatst moeten worden en dat dan de schildering minder belangrijk is. De gascentrale moeten mogelijk langer aan blijven staan dan dat iedereen zou willen als gevolg van de netcongestie. All electric Warmtepompen zijn hier het probleem omdat de piek in de winter ligt en dan verbruikt een all electric warmtepomp ook de meeste energie terwijl een hybride warmtepomp bij pieken

overschakelt op gas. Bij het Rijk is neergelegd dat zij het vreemd vinden dat het eigen probleem wordt gefinancierd omdat er subsidie aangevraagd kan worden op DE-warmtepompen, zelfs op locaties waar liever een warmtenet wordt aangelegd. De wethouder wil hier graag onderscheid in maken maar hier speelt gelijke behandeling dan weer een rol. De afspraak over het stellen van een kader rondom warmtepompen ging over de laagdrempeligheid en gebruiksgemak en de vraag nu is of er niet ook een congestiekant aan zit, hierop komt het college nog terug in het tweede kwartaal. Windenergie versnellen zit er niet in helaas en het komt zo snel als mogelijk maar is de komende jaren nog geen oplossing. De laadpalen vallen niet allemaal onder de gemeente maar de palen die van de gemeente zijn hebben zoveel mogelijk een concessie waarbij spitsmijden als optie is opgenomen. Heel veel palen kunnen al terugschakelen bij piekbelasting maar bij nog niet alle palen is dit technisch mogelijk. De wethouder vindt dit een goed voorbeeld van voortschrijdend inzicht waarbij achteraf bleek dat het wenselijker was om de palen uit te schakelen op piekmomenten in plaats van verminderen. Daarnaast werd hierbij duidelijk dat wat goed was voor Stedin niet goed was voor TenneT. Wanneer de techniek er is moet er ook iets aan compensatie gedaan worden richting de aanbieder en er moet een goed arrangement voor de gebruiker zijn zodat wanneer er echt nood is de mogelijkheid blijft bestaan op te laden maar tegen een hoger tarief.

De heer **Cornielje** (PvdA) vraagt of er een beeld is voor wanneer deze laadpalen in die piekuren verminderd stroom geven.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat een aantal palen dit al dit jaar kunnen en het gebeurt ook al. De palen die dat nog niet kunnen daarbij kan het enkele jaren duren. Daarna moet er dus ook nog een nieuw arrangement gemaakt worden en dan is de vraag waar je uit wilt komen. Wanneer er black-outs zijn dan gaan netbeheerders werken volgens protocollen die dingen gaan afschakelen en oplossingen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is benieuwd naar de snelladers omdat de aanbesteding was verlopen en zij wil weten hoe de netcongestie daar effect op gaat hebben.

Wethouder **Van Hooijdonk** weet het antwoord niet, dit antwoord kan mogelijk meegenomen worden in de brief die komt in het tweede kwartaal.

De heer **Te Hoonte** (VVD) geeft aan dat hij zojuist contact heeft gehad over de laadstructuur en zij hebben daar nog explicitering om gevraagd. Dit wordt beantwoord vanuit een andere wethouder.

De **voorzitter** vraagt of de heer Te Hoonte ook kan aangeven wanneer dit antwoord komt.

De heer **Te Hoonte** (VVD) weet dit niet zeker en vraagt de wethouder die waarschijnlijk meekijkt hierop te reageren.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het fijn wanneer het hier ook terugkomt zodat er een eensluidend antwoord op komt.

Wethouder **Van Hooijdonk** gaat dit in een brief verder uitwerken en zal daarin dan ook refereren naar het antwoord dat de heer Te Hoonte aandraagt. Wanneer de bestaande grootverbruikers niet meewerken in de afname van congestie worden deze verplicht. Hierbij moet wel aangegeven worden dat dit in de regio Utrecht weinig effect heeft. De grootste bedrijven zijn als eerste aangeschreven en op dit moment worden alle grootverbruikers aangeschreven, hierbij wordt gevraagd om vrijwillig mee te werken. Het plaatsingskader komt in het vierde kwartaal van dit jaar zodat er een richting gegeven wordt. Opslag is soms ook een deel van het probleem en daar willen netbeheerders ook een rol in spelen. De wethouder vindt besparen sowieso een goed idee. Congestie is niet hetzelfde als besparen want congestie gaat over pieken, met name in de winter. Het is ook goed om te realiseren dat wanneer je van het gas af wilt je nog twee keer zoveel elektriciteit nodig hebt dan wat er nu wordt gebruikt. Elektrificeren levert nog altijd een zwaardere belasting van het net op. Aardgasvrij ready is voor het college een van die duivelse dilemma's want als de keuze is renoveren of niet dan geeft de wethouder toch de voorkeur aan renoveren met aardgasvrij ready. Wanneer all electric niet op het net past is er geen keuze. De intentie is om meer te gaan communiceren met de mensen zelf en daarvoor hebben de netbeheerders ook al

campagnes voor in ontwikkeling. Hierover zijn gesprekken met de vraag wat je mensen dan wilt vertellen en waar de focus ligt. De website wordt hier ook zeker op aangepast.

5 **Gemiste antwoorden**

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) had verwacht dat de wethouder ook in zou gaan op het gemeentelijk loket en wat dat gaat inhouden.

10 Wethouder **Van Hooijdonk** legt uit dat het loket bedoeld is voor initiatiefnemers zodat zij worden voorgelicht met wat er wel kan. De wethouder had begrepen dat de vraag hiervoor meer ging over het helpen van consumenten.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het interessant voor de initiatiefnemer om te weten hoe dit loket eruit ziet en hoe zij dat kunnen vinden.

15 Wethouder **Van Hooijdonk** weet niet of er al een link is maar voor nu roept de wethouder de initiatiefnemers op om te bellen met de gemeente want er staan mensen klaar om te helpen. De wethouder gaat er ook voor zorgen dat het goed vindbaar wordt.

20 De heer **Peters** (D66) vraagt zich af wanneer er een follow up is over de communicatie.

25 Wethouder **Van Hooijdonk** benadrukt dat dit niet alleen aan de gemeente is maar dat dit bij de netbeheerders ligt. Verwacht wordt dat de eerste uitingen van de campagne in de loop van het voorjaar zichtbaar zullen worden. Dit wordt niet door de communicatieafdeling van de gemeente uitgewerkt.

De heer **Peters** (D66) geeft aan dat D66 zit te wachten op deze communicatie-uitingen en dat zij daar graag in meegenomen worden.

30 Wethouder **Van Hooijdonk** is in overleg en gaat het van harte ondersteunen. Voor de wethouder is het vooral belangrijk dat het in één keer goed is.

Mevrouw **Alblas** (ChristenUnie) heeft ook specifiek gevraagd of er over de gevolgen van trafohuisjes in je tuin gecommuniceerd kan worden.

35 Wethouder **Van Hooijdonk** is bezig met een gebiedsgerichte aanpak en dan kan deze informatie er prima bij voor de betreffende wijk. Deze functies zijn vaak zaken waarbij de noodzaak gevoeld wordt door iedereen maar liever niet in hun achtertuin.

40 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt wanneer er antwoord komt op uitvoeringsnota Kunst in openbare ruimte of dat dit kan worden meegenomen in de brief.

Wethouder **Van Hooijdonk** gaat dat inderdaad meenemen in de brief

45 Mevrouw **Alblas** (ChristenUnie) heeft een punt van orde omdat de gemiste vraag van de eigen tijd af is gegaan en deze moest van algemeen.

De **voorzitter** laat tien seconden corrigeren. De voorzitter inventariseert of er een raadsbehandeling nodig is en concludeert dat Volt wil agendering.

50 Mevrouw **Nederhand** (Volt) wil met de collega in overleg over de inhoud van een eventuele motie.

De **voorzitter** geeft aan dat het voor vijf minuten geagendeerd worden.

55 **Toezeggingen**

Wethouder Van Hooijdonk:

Toezeggingen:

- In Q2 2024 volgt een raadsbrief omtrent lijst mogelijkheden en dilemma's n.a.v. de vragen van de fracties D66 en GL.

60 - In Q2 2024 volgt een raadsbrief inzake trafohuisjes.

11. Raadsbrief Emissieloos gemeentelijk voer- en vaartuigenpark.

De **voorzitter** deelt mede dat wethouder Schilderman pas om 16.00 kan aansluiten.

5

De heer **Te Hoonte** (VVD) geeft aan niet te kunnen wachten maar hij draagt het dan over. Als eerste agendeerder heeft hij er ook geen moeite mee wanneer dit naar de volgende commissie vergadering wordt verplaatst na het punt van Rijnenburg.

10

De **voorzitter** geeft aan dat het dan een hele volle agenda gaat worden en dat er op die datum dan mogelijk een vergelijkbaar probleem ontstaat.

De heer **Te Hoonte** (VVD) stelt dan voor alvast te beginnen.

15

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) wil niet doorgaan omdat zij ook een afspraak heeft verzet maar wil wel om 16.00 uur verder gaan of het verplaatsten achter Rijnenburg.

De **commissiegriffier** geeft aan dat het een volle vergadering is en dat er dan beperkte tijd is voor schorsen en dat de wethouder ook in de andere vergadering wordt verwacht.

20

De heer **Te Hoonte** (VVD) wilde collegiaal de commissie tegemoet te komen zodat niet iedereen een uur moet gaan wachten en stelde daarom voor het door te schuiven. Wanneer het de volgende vergadering ook weer afvalt heeft hij daar ook begrip voor.

25

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is het eens dit door te schuiven zodat de heer Te Hoonte ook in de gelegenheid is zelf aan te sluiten.

De heer **Peters** (D66) is het ook eens met doorschuiven

30

De **voorzitter** sluit de vergadering om 15:20